

Ἐρευνα

Ἡ ΕΡΕΥΝΑ ΙΔΡΥΘΗ
Τῆ 1901 ἘΝ ΟΞΕΦΟΡ-
Δῆ ΤῆΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.
ΑΦΟΡΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΕ-
ΞΗΓΗΣΙΝ ΤΩΝ ΝΟ-
ΜΩΝ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΤΩΣΙΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΧΑΡΑ-
ΚΤΗΡΟΣ ΕΝΤΕΤΘΕΝ
ΔΕ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩ-
ΝΙΚΗΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚ-
ΗΝ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΝ.

Κοινωνιολογία Ἀνθρωπισμὸς Μυχιολογικαὶ Ἐπιστῆμαι.

ΤΟΜ. Δ΄.

ΑΤΤΟΤΣΤΟΣ, 1909.

ΤΕΥΧ. Η΄.

Ἡ ΑΠΕΙΛΟΥΣΑ ΤΟΥΡΚΙΑ.

Ἀνεξαρτήτως τῆς ἐρίδος ἐκ τοῦ κρητικῆς ζητήμα-
τος, τὰ γεγονότα ἐπέρχονται ραγδαία ἐν Μακεδονίᾳ
κατέστησαν ὄντως ἐπικίνδυνα καὶ ἄξια συντόνου
προσοχῆς ἐνεκα τῆς ἰταμῆς καὶ ἰγερῶχος πορείας
τῶν στρατοκρατικῶν τῆς Τουρκίας. Θέλομεν νὰ
πιστεύωμεν ὅτι, παρ' ὅλας τὰς προκλήσεις, θὰ
πρυτανεύσῃ ἡ σύνεσις εἰς τὰ τελευταῖα καὶ ὅτι τὰ
πράγματα δὲν θὰ καταλήξουν εἰς λύσιν βίασαν.
Σύγκρουσις Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος θὰ ἦτο, ὑπὸ
τὰς ἐνεστώσας συνθήκας, τόσῳ ἀσύμφορος εἰς τὰς
δύο χώρας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν Τουρκίαν, ὥστε δικαιού-
μεθα νὰ παραδεχώμεθα ὅτι οἱ πολιτικοὶ αὐτῆς οὐ-
δέποτε θὰ ὠθήσουν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰ ἄκρα, ἐκ-
τός ἂν ἀπεφάσιον νὰ αὐτοκτονήσουν. Ἐλπίζομεν
λοιπὸν ὅτι ἡ πρὸς τὸ παρὸν ἐμφανιζομένη ἀγρίωσις
θὰ λάβῃ τέρμα ἡσυχον, μᾶλλον σύμφωνον πρὸς
τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς πολιτικῆς ὀρθοφροσύνης.

Παρὰ τὸ ζήτημα ὅμως τοῦτο, τὸ ἄμεσον καὶ
ἐπεῖγον, ὑφίσταται μία ἄλλη ἀποψις γενικωτέρα
καὶ συνδεδεμένη μετὰ τὴν καθόλου θέσιν τοῦ Ἑλλη-
νισμοῦ ἐν Μακεδονίᾳ. Ὁ Ἑλληνισμὸς ἐν Μακε-
δονίᾳ διατελεῖ εἰς ποιῶν τινα ὑποχώρησιν καὶ εἶνε
ἀνάγκη νέα στοιχεῖα δράσεως νὰ εἰσαχθῶν εἰς
αὐτόν. Οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ διδάσκαλοι, οἱ μέχρι
τοῦδε ὑποστηρίξαντες αὐτόν, ἀξιολογώτατοι κατὰ
τὰ ἄλλα καὶ ἄξιοι ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης, δὲν δύ-
νανται νὰ ἐπαρκέσουν πρὸς τὰς νέας ἀπαιτήσεις,
τὰς δημιουργηθείσας ὑπὸ τῆς μεταβολῆς τοῦ καθε-
στῶτος. Θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ χαραχθῇ νέα πολι-
τικὴ μᾶλλον σύμφωνος πρὸς τὰς περιστάσεις, ἢ
ὅποια θὰ ἐκράτει τὴν μέσιν θέσιν μεταξὺ τῶν
πατριαρχείων καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Πολι-
τικὴ, ἢ ὅποια οὔτε τοὺς τούρκους θὰ ἐξηγρίωνεν,
ἄτε ἀμέσως ἐξαρτωμένη ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, οὔτε
πρὸς τὰς συνοίκους φυλάς θὰ ἦτο εἰς ἄκραν ἐναν-
τίωσιν, ἄτε ἐμπνεομένη ἀπὸ ἰδέας κληροκρατικῆς.
Θὰ ἦτο πολιτικὴ τις ὀθωμανῶν ἐλλήνων, ἀνά-
λογος πρὸς αὐτὴν τὴν ὅποιαν μετήλθον οἱ βούλ-
γαροι, διπλωματικῶς σκεφθέντες.

Τὸ ζήτημα τοῦτο, τοῦ ὁποίου νύξιν παρέχομεν,
τίθεται ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς βίας τῶν πραγμά-
των. Διότι ὄντως οἱ νεότουρκοι εἰς οὐδὲν ἄλλο
ἀποβλέπουν εἰμὴ εἰς τὸ νὰ χωρίσουν τὴν πολιτι-
κὴν τῶν, ἀλλήν ἐφαρμόζοντες οἱ τοῦ ἐλευθέρου
βασιλείου, καὶ ἀλλήν μετερχόμενοι οἱ ἐν Τουρκίᾳ.

Θὰ ἀνακράξουν βεβαίως οἱ ἀναγνώσται ὅτι
τοῦτο εἶνε ὀδυνηρὸν καὶ ὅτι οὐδέποτε ἡ Ἑλλάς θὰ
παραδεχθῇ παρομοίαν ὑποχώρησιν. Δικαίως.
Ἄλλὰ τότε ἂς ἐτοιμάσῃ τὸν στρατόν, ἵνα ἀντιστῇ,
καὶ ἵνα εἴπῃ εἰς τοὺς νεοτούρκους ὅτι οὐδέποτε θὰ
παραδεχθῇ τὸν ἐξαναγκασμὸν τοῦτον. Διότι οἱ
νεότουρκοι προφανῶς εἰς αὐτὸ τείνουν. Δὲν θὰ
ἀφήσουν τὴν Ἑλλάδα νὰ ἡσυχάσῃ, ἀλλὰ θὰ ὠθή-
σουν αὐτὴν νὰ παραδεχθῇ τὸν ἕνα τῶν δύο ὄρων
τοῦ διλήμματος· ἢ πόλεμον, ἢ χωρισμὸν τῆς πολι-
τικῆς τοῦ βασιλείου ὑπὸ τὴν τῶν ὑποδούλων.

Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν θὰ ἐπιτύχουν, ἀλλὰ πρὸς
τοῦτο ὑπαιτεῖται πολιτικὴ ἀνάλογος ἐκ μέρους
ἡμῶν.

Ἐν Ἀθήναις, 25 Ἰουλίου.

Γ. ΜΕΞΗΣ.

ΤΟ ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΚΙΝΗΜΑ.

Ὁ διευθυντῆς τῆς ΕΡΕΤΙΝΗΣ ἔσχεν ἐσχάτως
μακρὰν συνομιλίαν μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ
Ἑσθινῶ Ταχυδρόμου, περὶ τῶν προσφάτων φάσεων
τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος καὶ περὶ τῶν πραγ-
μάτων τῆς Τουρκίας. Ἀπόρροια τῆς συνομιλίας
ταύτης εἶνε αἱ ἐξῆς σκέψεις δημοσιευθεῖσαι ἐν
κυρίῳ ἄρθρῳ τῆς εἰρημένης ἀγγλικῆς ἐφημερί-
δος, τῆ 20 Ἰουλίου. "Ἡ φράσις νεότουρκοι"
εἶνε φράσις ἢ ὅποια χρῆζει διασαφήσεως ἐν
Ἀγγλίᾳ. Εἶνε φράσις τὴν ὅποιαν ἀπεφύγομεν
ὅσον ἦτο δυνατόν, διότι δίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι
ὑπάρχουσι δύο εἶδη τούρκων διακρινομένων εἰς
νέους καὶ εἰς παλαιούς. Τὸ πρόσφατον ἐν Τουρκίᾳ
κίνημα δύναται ὡς ἄριστα νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς
ἀναβίωσις τοῦ τουρκικοῦ ἐθνικοῦ ἰδεώδους, ἀνα-
βίωσις προαγομένη ὑπὸ πλείστων ὄσων τούρκων,
ἀποτελούντων ἴσως ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ τὴν
πλειονοψίαν τῶν ἀνωτέρων τάξεων. Οὗτοι
βαρέως ἔφερον τὸ κατασκοπιτικὸν καὶ κατασταλι-
κὸν σύστημα τὸ ἐφαρμόζοντο ἐπὶ τοῦ Ἰσλαμικοῦ
Κιόσκ, αὐτὸ δὲ τὸ αἰσθητικὸν ἦτο τὸ αἰτίον τοῦ
κινήματος τοῦ ἐπενεγκόμενου τῆς μεταβολῆς αἱ
ὅποιαι κατέληξαν εἰς τὴν παλινόρθωσιν τοῦ Σουλ-
τάνματος καὶ εἰς τὴν πτώσιν τοῦ Ἀβδουλ Χεμίτ.
Κατὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν ἡ ἀναβίωσις τοῦ
ἐθνικοῦ, ὁ δὲ συνταγματικὸς ἄλλο, ὃν ἐλαβε τὸ
ἀπλή συγκυρία. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ πάλιν τὰ

μεγάλα κινήματα ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος· καὶ ἐντεῦθεν, καίτοι ἐν ἐκίστη περιπτώσει ὁ συνταγματισμὸς καὶ ὁ ἔθνισμὸς συνανεμίχθησαν ἐν ταῖς διανοαῖς τῶν παρατηρητῶν. Τὸ κίνημα τοῦ 1789 ἦτο κατὰ τὰ φαινόμενα ὑπὲρ συνταγματικῆς μεταβολῆς, ἀλλ' ὅμως ἦτο κατ' οὐσίαν ἔθνικόν, καὶ ἡ ἔθνικὴ του ιδιότης ταχύτατα κατέστη πρωτανεύουσα. Τὸ γερμανικὸν κίνημα ἐφαίνετο κατὰ τὸ 1848, καὶ κατὰ τὰ δύο ἢ τρία μεθεπόμενα ἔτη, ὅτι ἦτο ἀγὼν περὶ συντάγματος, ἀλλὰ τὰ συμβῆντα τῶν μεθεπομένων δεκατριῶν ἐτῶν ἀπέδειξαν ὅτι τὸ ζωτικὸν ἦτο ἡ ἔθνοποίησις τῆς Γερμανίας. Οἱ ξένοι παρατηρηταὶ οἱ ἐκλαμβάνοντες ἔθνικόν τι κίνημα ὡς διαδήλωσιν ἀπαιτοῦσαν ὠρισμένον τι σύνταγμα, ἀνακαλύπτουσι βραδύτερον τὴν πλάνην των. Οἱ ἐπευφημοῦντες τὸ κίνημα τοῦ 1789 ἀνεκάλυψαν τὴν πλάνην των ὅταν τὸ κίνημα ἐκεῖνο κατέληξεν εἰς κομιτᾶτον κοινῆς σωτηρίας ὀργανοῦν τὸ γαλλικὸν ἔθνος νὰ ἐξέλθῃ εἰς πόλεμον· καὶ εἰς διευθυντήριον θεμελιῶν Ἀυτοκρατορίαν πρὸς κατὰκτησιν τῆς Εὐρώπης. Οἱ χαιρετίσαντες τὸ γερμανικὸν κίνημα τοῦ 1848 ὡς ἀναπτέρωσιν τῶν φιλελευθέρων ἀρχῶν, ἐθλίβησαν ἀνακαλύψαντες ὅτι τὸ κίνημα ἐκεῖνο κατέληξεν εἰς Στρατοκρατίαν μηδὲν θέλουσαν νὰ γνωρίζῃ περὶ φιλελευθέρων ἀρχῶν. Οἱ οὕτω πλανηθέντες ἐπλανήθησαν διότι δὲν εἶχον ἐμβαθύνει εἰς τὸν κατ' οὐσίαν ἔθνικὸν χαρακτήρα τοῦ γερμανικοῦ κινήματος. Ἡμεῖς ἐθεωρήσαμεν καὶ θεωροῦμεν τὸ τουρκικὸν κίνημα ὡς ἔθνικόν, καὶ ἀποδίδομεν ἐλαχίστην σημασίαν εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῶν δημοκρατικῶν τύπων, ἐμφάνισιν ἣτις πιθανῶς ὀφείλετο εἰς τὴν συγκυρίαν ὅτι ὁ Ἄβδουλ Χαμήτ, εὐρεθεὶς μόνος ἀντιμέτωπος πρὸς τὸν λαόν, ἠναγκάσθη νὰ παλινορθώσῃ σύνταγμα ὅπερ οὐδαμῶς ἦτο φυσικὸν προϊόν τοῦ τουρκικοῦ ἐδάφους. Ἡ ἐνώπιον τοῦ νόμου ἰσότης τῶν "ὀθωμανῶν ὑπηκόων" ἦτο προσφιλὲς θέμα τῶν αυτοκρατορικῶν διαταγμάτων, ἅτινα ἐξεδίδοντο κατὰ τὰς προχρηματικαῖς ἡμέρας, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἵνα παρακωλύσωσιν τὴν μεταρρυθμιστικὴν ἐνέργειαν τῶν Δυνάμεων. Τὸ σύνταγμα προσλαμβάνει τὴν ἰδέαν μιᾶς ὀθωμανικῆς ἐθνικότητος. Ἄλλ' οἱ τούρκοι διὰ τῆς λέξεως ὀθωμανικῆς ἐθνικότητος ἐνοοοῦσι τὸ αὐτὸ καὶ τουρκικῆς ἐθνικότητος. "Ἐν τῶν πρώτων μελημάτων των ἦτο ἡ ἴδρυσις σχολείων ἐν οἷς πάντες οἱ ὀθωμανοὶ ὑπήκοοι νὰ ἐκπαιδεύωνται διὰ μέσου τῆς τουρκικῆς γλώσσης. Αἱ ἐθνικότητες ὅμως εἰσὶ φυσικαί, ὄχι τεχνηταί, καὶ ἔπαξ τὸ αἶσθημα τῆς ἐθνικότητος ἀφυπνισθῆ, ἀκολουθεῖ τὰς φυσικὰς γραμμάς." Ὁσφ περισσότερον οἱ τούρκοι συναισθάνονται ἑαυτοὺς τούρκους, ἀκριβῶς τούσφ περισσότερον τὸ αἶσθημα τῶν ἐλλήνων ὅτι εἶνε Ἕλληνας καὶ ὄχι τούρκοι, θὰ αὐξάνῃ. Αὕτη εἶνε μία τῶν πρώτων συνεπειῶν τοῦ νέου κινήματος, ἴσως ἡ μέλλουσα νὰ ἀποβῇ τὸ μέγιστον ἐμπόδιον αὐτοῦ, διότι εἶνε ἡ συνέπεια ἣν οἱ τούρκοι ὑπὲρ πάσαν ἄλλην δυσκολεύονται

νὰ ἐκτιμήσωσιν. Οἱ τούρκοι ἐν τῷ ἔθνικῷ ἐνθουσιασμῷ των ἀτενίζουσιν εἰς ἀνάκτησιν ἀπολεσθέντος ἐδάφους, καὶ στρέφουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν πρὸς τὴν Κρήτην. Ἄλλ' ἡ Κρήτη εἶνε τὸ κέντρον, ὁ σκοπός, καὶ ἡ ἐστία τοῦ ἑλληνικοῦ κινήματος, ἡ δὲ τύχη τῆς Κρήτης ἔχει ἀποφασισθῆ πρὸ ἐτῶν. Ἡ Κρήτη εἶνε αὐτόνομος ἤδη ἀπὸ δεκαετίας. "Ὅταν αἱ Δυνάμεις ἔλαβον ὑπὸ τὴν προστασίαν των αὐτόνομον Κρήτην, ἐνόουν βεβαίως ὅτι ἡ νῆσος οὐδέποτε πλέον ἐμελλε νὰ τεθῇ ὑπὸ τουρκικὴν δικαιοδοσίαν. Ἄν αἱ Δυνάμεις ἔπραξαν καλῶς διατηρήσασαι τὸν τύπον τουρκικῆς ἐπικυριαρχίας καὶ ἀπορρίψασαι τὸν τύπον—ἐνώσεως μὲ τὴν Ἑλλάδα, εἶνε θέμα περὶ τοῦ ὀποίου δυνατὸν αἱ γνώμαι νὰ διαφέρωσιν. Ἄλλ' ὅμως βέβαιον εἶνε τοῦτο ὅτι τουρκικὴ πολιτικὴ ὑποβλέπουσα εἰς ἀνάμιξιν μὲ τὴν αὐτονομίαν τῆς Κρήτης, ἡ εἰς παλινορθώσιν τουρκικῆς ἐξουσίας ἐν τῇ νήσφ, θὰ ἔθετε τέρμα εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ τουρκικοῦ κινήματος συμπάθειαν ἣτις ἀπὸ τινων μηνῶν συνενοῦναι πάντα τὰ κόμματα τῆς Ἀγγλίας."

Ο ΑΓΓΛΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ.

Τὴν ζωηρὰν συναίσθησιν ἡ ὀποία ὑπάρχει ἐν Ἀγγλίᾳ περὶ τοῦ γερμανικοῦ κινδύνου ἀποδεικνύει ἡ σπουδὴ ἀπάντων τῶν κομμάτων περὶ αὐξήσεως τοῦ στόλου κατὰ ὀκτῶ πρώτης τάξεως πλοῖα. Πολλαχῶς συζητεῖται ὁ κίνδυνος ἐν πᾶσι τοῖς κύκλοις, ἀλλὰ ἐκλέγω διὰ τοὺς ἀναγνώστιας τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ τὰς διδακτικὰς σκέψεις τοῦ Βλάιτφορντ, ἐνὸς τῶν ἡγετῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἀναμφιβόλως, λέγει ἐν τῷ Clario τῆς 6 Ἀυγούστου, τὸ ἀγγλικὸν ἔθνος ἀφυπνίζεται καὶ ἀρχίζει ν' ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὑφίσταται κίνδυνος, ἀλλὰ ἄραγε ἀντιλαμβάνεται τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου; "Ἀντιλαμβάνεται πόσον ἀκριβὰ θὰ δεῆσῃ νὰ πληρώσῃ ἵνα ἀποσοβῆσῃ τὸν κίνδυνον; Εἰσήλθομεν εἰς ἀγῶνα περὶ ζωῆς ἢ θανάτου μὲ τὴν Γερμανίαν καὶ ἐὰν μέλλῃ νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ ἀγῶνος τούτου σῶοι, εἶνε ἐπίαναγκες νὰ χρησιμοποιοῦμεν ἀπάσας τὰς δυνάμεις μας. Ὀκτῶ νέα πλοῖα, ὀσφδῆποτε φοβερά, εἶνε μηδέν. Ὀμιλοῦσι μεθ' ὑπερηφανείας περὶ τοῦ ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ, καὶ δικαίως· ἀλλὰ μολαταῦτα θὰ ἦτο αὐτοκτονία νὰ λησμονήσωμεν τὸ γεγονός ὅτι κολοσσιαῖον ναυτικὸν ὄλοεν ναυπηγεῖται, ἵνα μετὰ πέντε ἔτη, ἐκπλέον τῆς Βορείου θαλάσσης ἐπιτεθῇ καθ' ἡμῶν. Ἀντὶ πάσης θυσίας, λέγουσι, πρέπει νὰ συγκρατήσωμεν τὴν δεσποτείαν τῆς θαλάσσης, καὶ λίαν ὀρθῶς λέγουσι τοῦτο. Ἄνευ τῆς δεσποτείας τοῦ πελάγους δὲν ἀντέχομεν. Ἀλλὰ, ἡ Γερμανία δὲν σκοπεύει νὰ ἐπιτρέψῃ ἡμῖν νὰ συγκρατήσωμεν αὕτην τὴν δεσποτείαν. Ἡ Γερμανία σκοπεύει νὰ μᾶς διαμφισβητήσῃ τὴν δεσποτείαν μας ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Ἡ Γερμανία ἔχει ἀπόφασιν νὰ μᾶς τὴν διαμφι-

σβητήση. Οί γερμανοὶ εἰσὶν ἔθνος γενναῖον, εὐφρῆς καὶ ἀποφασιστικόν. Εἶνε δὲ ὠργανωμένοι, μορφωμένοι, καὶ πειθαρχοῦντες, καλῆτερα ἡμῶν. Ἐχουσι πλήρες πρόγραμμα διὰ τὴν διαμφισβήτησιν ταύτην, καὶ δὲν θὰ ἀφήσωσι τίποτε εἰς τὴν τύχην. Οἱ ἄγγλοι ἔχομεν σοβαρὰ ἐλαττώματα—ἐλαττώματα ἐπὶ τῶν ὁποίων βασιζονται οἱ ἄγγυλοι τοῦ γερμανικοῦ Ἐπιτελείου. Οἱ ἄγγλοι, ὡς λαός, τυφλοῦμεθα ὑπὸ ἐθνικῆς ματαιοδοξίας, καὶ ὑπὸ γενικῆς ἀμαθείας περὶ τὰ τοῦ πολέμου. Περιφρονοῦμεν τὸν ἐχθρόν, καὶ ἀφίνομεν πολλὰ εἰς τὴν τύχην. Εἰς πάντα ναυτικὸν πόλεμον δὲν εἶνε μόνον ὁ ἀριθμὸς τῶν πλοίων ὅστις δέον νὰ λαμβάνεται ὑπὸ σημείωσιν. Εἶνε καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἀπαιτοῦνται ναυτικαὶ βάσεις. Ἀπαιτοῦνται νεώρια ἐπισκευῶν. Ἀπαιτοῦνται ἐπαρκεῖς προμήθειαι πολεμοφοδίων, ἀποθηκῶν, ἀνθράκων, τηλεβόλων. Ἡ Γερμανία οὐδὲν τούτων θ' ἀμελήσῃ. Ἡδη ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ Γερμανία ἀμιλλωμένη τὴν Ἰαπωνίαν θὰ πειραθῆ αἰφνιδίαν ἐπίθεσιν. Δύναται νὰ ἔχῃ συγκεντρωμένον ὁλόκληρον τὸν στόλον της, καὶ νὰ ἐπιτεθῆ καθ' ἣν στιγμήν ὁ στόλος μας εἶνε ἀπαρίσκειος ἢ διεσπαρμένος. Ἡ Γερμανία δὲν θὰ φεισθῆ οὔτε κόπων οὔτε δαπάνης, οὔτε στερεῖται εὐφρίας ἐν ταῖς προσπάθειαις της ὅπως ὑπερτερήσῃ ἡμᾶς. Τὸ μόνον ἀσφαλές σχέδιον δι' ἡμᾶς εἶνε νὰ ἐνεργῶμεν ἀπὸ τοῦδε ὡσεὶ εἰδοποιήθημεν ὑπὸ τῆς Γερμανίας ὅτι σκοπεύει νὰ ἐπιτεθῆ καθ' ἡμῶν. Ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα ἀσφαλεῖς, πρέπει νὰ θεωρῶμεν ὅτι ὁλοῦν εἴμεθα ἐμπόλεμοι μετὰ τὴν Γερμανίαν, καὶ πρέπει νὰ θέσωμεν εἰς ἐνέργειαν ἅπασαν τὴν δραστηριότητα ἡμῶν καὶ ἅπασαν τὴν ἐπίνοιάν μας. Ἀλλὰ θὰ τὸ πράξωμεν αὐτό; Δὲν τὸ πιστεύω. Δὲν εἶνε σύμφωνον μετὰ τὴν φύσιν τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ. Εἴμεθα ὑπὲρ τὸ δέον ἡσυχοί, εἴμεθα ὑπὲρ τὸ δέον ρίθυμοι, εἴμεθα ὑπὲρ τὸ δέον διηρημένοι ὑπὸ ἀτομικῶν συμφερόντων καὶ ὑπὸ αἰσθηματικῶν θεωριῶν. Καὶ τοῦτο καθ' ὃν χρόνον ὁ γερμανικὸς στόλος ναυπηγεῖται πρὸς πόλεμον, ἐξασκεῖται πρὸς πόλεμον, ναυπηγεῖται καὶ ἐξασκεῖται πρὸς πόλεμον καθ' ἡμῶν. Διὰ νὰ ἀποσοβήσωμεν τὸν κίνδυνον εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐνεργήσωμεν ὡς εἰς ἄνθρωπος ἐνώπιον μεγάλης κρίσεως, καὶ νὰ πληρώσωμεν ἄδρῶς διὰ τὴν ἀποσόβησιν. Ἄλλως, ἡ συμφορὰ θὰ ἐπέλθῃ καὶ θὰ ἐπέλθῃ πολὺ δικαίως. Μὴ ὑποτιμᾶς τὸν ἐχθρόν σου. Αὐτὸ εἶνε ἀξίωμα πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς καὶ στρατηγικῆς συνέσεως. Οἱ γερμανοὶ εἶνε μέγας λαός, καὶ ἔχουν ἀπὸ πολλοῦ ἀτενίσει εἰς μέγα Ἰδεῶδες. Ἐχουν θυσιαίσει πολλὰ. Ἐχουν ὀπλισθῆ καὶ γυμνασθῆ, καὶ ἐντὸς μιᾶς γενεᾶς ἀνέτρεψαν δύο μεγάλα ναυτικά ἔθνη. Σήμερον ἴστανται ἄφοβοι καὶ πεποιθότες, καὶ ἀψηφοῦν τὸν κόσμον. Μόλις ἐσχάτως ἐταπείνωσαν τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ῥωσίαν. Κατὰ ξηρὰν εἰσὶν ὑπέρτατοι. Ὅταν δὲ ἡμεῖς ὀμιλῶμεν τὸσφ ἀνταρέσκως περὶ τῆς “ἡμετέρας δεσποτείας τοῦ πελάγους,” αὐτοὶ ἐντείνουσι

τὰ νεῦρα των ἵνα ἀντὶ πάσης θυσίας ἡ Γερμανία ἔχῃ ἐφεξῆς τὴν δεσποτείαν τοῦ πελάγους.”

Παραλλήλως πρὸς τὰς ἄνωθι ἐκφράσεις τοῦ ἀγγλοῦ δημοσιολόγου αἱ κάτωθι σκέψεις τῆς γερμανικῆς Ἐφημερίδος τοῦ Βερολίνου εἶνε οὐχ ἥττον ἀξιοσημεῖωτοι. “Ἀὐθις καὶ αὐθις ἀκούομεν ἐπαναλαμβανομένην τὴν φράσιν ἐκείνην ἣτις ἀντιστρατεύεται πρὸς τὰ συμφέροντα πάσης χώρας ἐξαιρέσει τῆς Ἀγγλίας—τὴν φράσιν περὶ “δεσποτείας τῆς θαλάσσης!” Αὐτὴ εἶνε ἡ ρίζα τῆς ὅλης στρατιωτικῆς πολιτικῆς τῶν ἄγγλων. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη συνεφώνησαν νὰ θεωρῶσι ζώνην τριῶν μιλίων ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ὡς ὀρίζουσαν τὴν θαλασσίαν δεσποτείαν ἐκάστης πολιτείας, οὐδεμία ἐν τῷ κόσμῳ πολιτεία δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς ἄγγλους νὰ δεσποζῶσιν ἐπέκεινα τῶν συμπεφωνημένων τριῶν μιλίων. Δὲν πρέπει οἱ ἄγγλοι νὰ νομίζωσιν ὅτι τὰ ἄλλα ἔθνη εἶνε τὸσφ κατώτερα ἐμπορικῶς καὶ στρατιωτικῶς ὥστε νὰ συναινέσωσι τυφλῶς εἰς τὴν βρεταννικὴν θαλασσίαν δεσποτείαν. Πλεῖστα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἔθνων ἔχουσι σήμερον ἄρκετὰ ἀναπτυχθῆ οἰκονομικῶς καὶ ἠθικῶς, ὥστε τὴν ἀγγλικὴν ἀξίωσιν δύναται μόνον νὰ τὴν θεωρήσωσιν ὡς ὕβριν πρὸς αὐτά. Ἡ στάσις ἐπομένως αὕτη τῶν ἄγγλων ἀποτελεῖ μέγα πρόσκομμα πρὸς διαλλαγὴν μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γερμανίας.”

Τῶν ἄνωθι λίαν ἐπίκαιρον συμπλήρωμα κρίνω τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις ἐξ ἀγγλικοῦ στατιστικοῦ συγγράμματος. “Ὁ ἐρευνητὴς δὲν θὰ δυσκολευθῆ νὰ ἐννοήσῃ πῶς προέκυψεν ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ Γερμανίας καὶ Ἀγγλίας, ὅταν ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι οὐχὶ ἐχθροπάθεια ἀλλὰ μᾶλλον ἀμοιβαία ἐκτίμησις ἤγαγε βαθμηδὸν εἰς τὴν ἀντιζηλίαν καὶ τέλος εἰς τὸν ἀνταγωνισμόν. Ἀφ' ἐνός ἴσταται ἡ σφριγῶσα Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία—νέα, πεποιθυῖα ἐφ' ἑαυτήν, φιλόδοξον, γόνιμον γένος, μετὰ αὐξάνοντα πληθυσμόν κατὰ 900,000 ἐτησίως, ὥστε νὰ ὑπολογίζεται ὅτι ἐντὸς τοῦ αἰῶνος, ὁ πληθυσμὸς τῆς Γερμανίας θὰ ἀνέρχεται εἰς 200 ἑκατομμύρια. Μόνος αὐτὸς ὁ στερρὸς πολλαπλασιασμὸς τοῦ γένους θὰ ἤρκει νὰ τὴν ἐξαναγκάσῃ εἰς πολιτικὴν ἐπεκτάσεως πρὸς εὐρεσίαν ἐστιῶν ἐν ἄλλοις κλίμασιν. Ἀλλὰ ὅπουδὴποτε καὶ ἂν στραφῆ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εὐρίσκει ἐνώπιόν της τὸν βρεταννικὸν κολοσσὸν ἐν τῇ ἀσφαλεῖ κατοχῇ ἀπεράντων χωρῶν, πολιτισθισῶν, καὶ ἀναπτυχθειῶν, ἡδη δὲ συναποτελουσῶν μετὰ τῆς Ἀγγλίας γιγαντιαίαν Αὐτοκρατορίαν. Ἡ Γερμανία ἐνεφανίσθη ἄργα ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ὁ κόσμος εἶχεν ἡδη κατατμηθῆ ὅταν ἡ γερμανικὴ Αὐτοκρατορία προκηρῆχθη κατὰ τὴν πρωίαν ἐκείνην τοῦ Ἰανουαρίου ἐν Βερσαλλίαις. Αὐτὴ ἡ σκέψις εἶνε ἡ ὁποία διακεντᾷ τὸν νεώτερον γερμανὸν νὰ ἐντείλῃ τὰ νεῦρα του ὅπως καταστῆ τελεσφόρος ὑπὸ πάσαν ἐποχῆν. Ἡ ἀγγλο-γερμανικὴ, λοιπόν, ἀντίθεσις ἐδημιουργήθη, δημιουργηθείσης τῆς γερμανικῆς αὐτοκρα-

τορίας. Τοῦτο δὲν ἀνεγνωρίσθη τότε, ἀλλὰ ἡ ἔκτοτε ἱστορία τὸ ἀπέδειξεν. Ὁ Βίσμαρκ ἤρκεῖτο εἰς τὴν γερμανικὴν ἡγεμονίαν ἐν Εὐρώπῃ. Μόνον δὲ ὅταν ὁ νῦν αὐτοκράτωρ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἤρχισαν ν' ἀκούωνται οἱ πόθοι περὶ παγκοσμίου Δυνάμεως, περὶ δεσποτείας ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ. Ἡ νεαρὰ Γερμανία ἀτενίζει πολὺ ὑψηλά. Ἀτενίζει εἰς τὰς γονίμους πεδιάδας τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ἔνθα ἑκατομμύρια γερμανῶν ἐθεμελίωσαν νέαν Γερμανίαν ὑπὸ τὸν τροπικὸν ἥλιον, με' σχολεῖα, νοσοκομεῖα καὶ ἐφημερίδας· ἀτενίζει εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἔνθα ἡ βραδέως προχωροῦσα κατασκευὴ τοῦ Βαγδατίου σιδηροδρόμου ὠθεῖ τὴν φαντασίαν ἐπὶ τὰ πρόσω εἰς χώρας ἔνθα μοναδικαὶ παρέχονται εὐκαιρίαι ἐμπορείας, καὶ ἔνθα ἀνεξάντλητος μεταλλικὸς πλοῦτος κείται ἄθικτος ὑπὸ τὸ ἔδαφος. Ἀλλὰ μεταξὺ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς πραγματώσεως τῶν γερμανικῶν τούτων ῥεμβασμῶν ἴστανται ἐμποδῶν ἡ ἀγγλοσαξωνικὴ φυλή· αἱ Ἰνωμέναι πολιτεῖαι με' τὸν φραγμὸν τοῦ μονοειδῆ δόγματος, ἡ Βρεταννικὴ Αὐτοκρατορία με' τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν Ἰνδιαν πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν. Ἐν μιᾷ λέξει, ἡ Ἀγγλία κέκμηται πᾶν ὅ,τι ἡ Γερμανία ὀρέγεται. Ἡ Ἀγγλία εἶνε πᾶν ὅ,τι ὁ Γερμανὸς Αὐτοκράτωρ ποθεῖ ἵνα τὸ ἰδικόν του κρείτος καταστῆ. Τοῦτο εἶνε ἡ βύσις τοῦ ἀγγλο-γερμανικοῦ ἀνταγωνισμοῦ."

Μετὰ τὰς κρίσεις ταύτας λίαν ἐπιβοηθητικῶς ἔρχονται αἱ ἐπόμεναι ἐκ τῆς γαλλικῆς ἀπόψεως. Ὁ Ἀλβέρτος Τουσάρ ἐξετάζει τὸν ἀγγλογερμανικὸν ἀνταγωνισμὸν ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν θέσιν τῆς Γαλλίας, καὶ ἀναχωρεῖ ἐκ τοῦ δεδομένου ὅτι πρὶν ἢ ἡ Γερμανία ἐπιτεθῆ κατὰ τῆς Ἀγγλίας θὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ἐπίθεσιν τῆς συντρίβουσα τὴν Γαλλίαν καὶ προσαρτώσα τὴν Ὀλλανδίαν καὶ τὸ Βέλγιον. Ὑποθεθείσθω, λοιπόν, ὅτι καθίσταται ἀναπόδραστος ὁ ἀγγλογερμανικὸς πόλεμος, δύναται ὁ γερμανικὸς στρατὸς νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν; Ποῖα δὲ μέσα ἔχει ἡ Ἀγγλία εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ὅπως συντρίψῃ τὴν Γερμανίαν, ἢ βοηθήσῃ σύμμαχόν τινα ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ; Ἡ δὲ ἀνάπτυξις τοῦ γερμανικοῦ ναυτικοῦ πῶς ἀπειλεῖ τὴν δύναμιν τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου, ἀμέσως ἢ ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέλλον; Ἀπαντῶν εἰς τὸ τρίτον τοῦτο ἐρώτημα λέγει ὅτι τὰ γερμανικὰ πολεμικὰ εἶνε προωρισμένα δι' οὐδένα ἄλλον σκοπὸν εἰμὴ διὰ νὰ καταστρέψωσι τὸν ἀγγλικὸν στόλον. Ἀλλ' ἐὰν ἡ Γερμανία θέλῃ νὰ παραλύσῃ τὴν Ἀγγλίαν, πρέπει νὰ ἔχῃ ἠνωτέραν στρατηγικὴν ἐνόςφω ἔχει μικρότερον ναυτικόν. Μὲ ἄλλους λογους πρέπει νὰ ἐπιτεθῆ πρώτη. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, νύκτα τινα τοῦ χειμῶνος, ἐν στυγμῇ καθ' ἣν ἡ κοινὴ γνώμη ἐν Ἀγγλίᾳ δὲν δεικνύει σημεῖα ἀνησυχίας, ἀποφασίζεται ἐν Βερολίνῳ νὰ τολμηθῆ τι ῥιψοκίνδυνον· τὰ ὑποβρύχια ἀφικνοῦνται εἰς τὸν ἀγγλικὸν ναύσταθμον, καὶ ἐντὸς ὀλί-

γων ὥρων θρυμματίζουσι τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου. Συμπεραίνων ὅμως ὁ ἀρθρογράφος ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ Γερμανία δὲν δύναται νὰ πράξῃ τι ὀριστικὸν με' μόνον τὸ ναυτικόν τῆς. Πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦσῃ ἐνταυτῷ καὶ τὸν κατὰ ξηρὰν στρατὸν τῆς. Διὰ τοῦτο ἔχει χρεῖαν τῆς Ἀμβέρσης ἣτις κέκμηται μέγιστον καὶ ἀσφαλῆ λιμένα, σχεδὸν ἀντικρὺ τοῦ στομίου τοῦ Ἰαμέσεως. Ἐπειδὴ δὲ μία μόνη ὁδὸς ὑπάρχει ἀπὸ Βερολίνου εἰς Ἀμβέρσαν, δηλαδὴ ἡ διὰ Παρισίων, θὰ δεῖσῃ ἵνα πρῶτον ἡ Γερμανία ἄρῃ τὴν ἐγγύησιν τῆς βελγικῆς οὐδετερότητος.

ΕΡΕΥΝΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΑ ΙΑΤΡΕΙΑ.

Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν παρὰ τοῖς πλείστοις ἀρχαιολόγοις γνώμην μέχρι τοῦδε, λέγει ὁ ἰατρὸς κ. Ἀρ. Π. Ἀραβαντινὸς ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ Ἀσκληπιὸς καὶ Ἀσκληπιεῖα, ὁ Ἀσκληπιὸς ἦτο μυθολογικὴ ὄλως καὶ ἀνύπαρκτος θεότης τῶν ἀρχαίων, τὰ δὲ Ἀσκληπιεῖα λεγόμενα ἰατρεῖα ἦσαν προϋόντα τῆς μυστηριώδους καὶ μυθολογικῆς Ἰατρικῆς, ἐν οἷς οὐδεμία ἐτελεῖτο συστηματικὴ θεραπευτικὴ ἐργασία, ἀλλὰ μόνον σχεδὸν ἀπάτη τῶν ἱερέων ἀσκληπιαδῶν. Ἀποδεικνύεται ὅμως ἤδη ὅτι ὁ Ἀσκληπιὸς δὲν ἦτο μυθῶδες πρόσωπον, ἀλλ' ἱστορικόν. Ἦτο θεραπευτῆς λελογισμένος καὶ ἐπὶ ὑψηλῆς βαθμίδος γνώσεων ἰστάμενος. Ἡ παρ' Ὀμήρῳ μυθολογία δὲν θεωρεῖ τὸν Ἀσκληπιὸν ὡς θεότητα, ἀλλὰ ὡς ἥρωα, πατέρα τῶν δύο ὀνομαστῶν ἡρώων θεραπευτῶν, Μαχάωνος καὶ Ποδαλειρίου. Παρακολουθοῦντες τὰ ἴχνη τῶν δύο τούτων ἡρώων ἀνὰ τὸν ἑλληνικὸν κόσμον, εὐρίσκομεν αὐτοὺς ἰδρύνοντας τοὺς ναοὺς τοῦ Ἀσκληπιοῦ δηλαδὴ τὰ Ἀσκληπιεῖα, τὰ πρῶτα ταῦτα ἰδρύματα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἰατρικῆς. Τὰ ἰατρικοθρησκευτικὰ ταῦτα κέντρα ἔχουσι μεγάλην σημασίαν, ὑπὸ τε τὴν ἐποψίν τῆς ἱστορίας τῆς Ἰατρικῆς καθόλου, καὶ τῆς ἑλληνικῆς Ἰατρικῆς μερικώτερον. Τούτων γνωστότερα εἶνε τὰ Ἀσκληπιεῖα τῆς Τρίκκης, τῆς Συκιωνίας, τῆς Τιθορέας, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Κῶ, τῆς Ἐπιδαύρου. Εἰς τὰ Ἀσκληπιεῖα ταῦτα, ἅτινα ἀντιστοιχοῦν ἐν μέρει πρὸς τὰ νεώτερα σανατόρια, ἐνοσηλευοντο χωριστὰ ἄνδρες καὶ γυναῖκες· παρέχοντο πάντες οἱ ὅροι οἱ ἀναγκαίουںτες πρὸς μακροχρονιωτέραν διαμονὴν ἐν αὐτοῖς· ἐφηρμόζετο ἐν αὐτοῖς ὑδροθεραπεία καὶ μάλλαξις· οἱ ἱερεῖς-ἰατροὶ ὑπέβαλλον τοὺς ἀρρώστους εἰς λεπτομερῆ ἰατρικὴν ἐξέτασιν πρὸ πάσης θρησκευτικῆς μεσολαβήσεως καὶ προπαρασκευαστικῶς πρὸς τῆς κυρίως καὶ εἰδικῆς θεραπείας, ἐξήσκουν δ' ἐπ' αὐτῶν θεραπευτικὰ μέσα, ἀνάλογα πρὸς τὴν ἀσθένειάν των. Ἦσαν δὲ τὰ ἰατρεῖα ταῦτα λίαν τεχνικῶς ὠκωδωμημένα, με' κατακλινητήρια, θεραπευτικὰ δωμάτια κλπ., καὶ ἦσαν ἐφωδιασμένα με'

διάφορα χειρουργικὰ ἐργαλεῖα. Ἰδρυμένα μακρὰν κατ'ὀφθαλμικὴν τὸπων, διεφύλαττον τὴν ἐν πᾶσι καθαριότητα, οἱ δὲ ἱερεῖς-ἰατροί, ἐν τῷ Ἀβύτῳ ἦτοί ἐν τῇ ἀδύτῳ κρύπτῃ ἐθεράπευον τοὺς ἀρρώστους τὸ μὲν διὰ μυχιολογικῶν, τὸ δὲ διὰ φυσιολογικῶν μεθόδων.

Ἐκ τῶν Ἀσκληπιείων τούτων, ἰδιαίτερας ἀξίον προσοχῆς εἶνε τὸ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἔχον πλήρη θρησκευτικὸν καὶ ἰατρικὸν ὄργανισμὸν, καὶ ἀκριβῆ κανονισμὸν τῶν πρὸς ἀλλήλους σχέσεων τῶν ἱερέων-ἰατρῶν τῶν διαφόρων Ἀσκληπιείων, καὶ τούτων πρὸς τοὺς βοηθοὺς καὶ νοσοκόμους των. Ἐὰ ἰμάτα ἦτοί αἱ θεραπείαι λεπτομερῶς ἀναγράφονται ἐν ταῖς ἀνευρεθείσαις ἐσχάτως δύο μεγάλαις πλαξὶ τοῦ Ἀσκληπιείου τῆς Ἐπιδαύρου. Οἱ ἀρχαιολόγοι, ὡς μὴ ἰατροί, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσιν ἐν ταῖς λεπτομερείαις τὸ περιεχόμενον, καὶ ἀπέδιδον ταύτας εἰς διαφημίσεις ὑπὸ πᾶσι τῶν ἱερέων περὶ τῆς μυστηριώδους θαυματουργίας τοῦ θεοῦ, ἐνῶ εἶνε πρῶτον ἀναγραφή τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῶν θεραπευτικῶν μέσων καὶ μεθόδων τῆς τότε ἰατρικῆς ἐπιστήμης οἷαν καὶ παρὰ τῷ Ἴπποκράτῃ καὶ τῷ Γαληνῷ καὶ ἄλλοις ἀρχαίοις ἰατροῖς ἀπαντῶμεν. Βλέπομεν ὄντως ἀναγραφόμενα καὶ κατατασσόμενα κατὰ τὸν σημερινὸν ἰατρικὸν τρόπον καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τεχνικῶν ὄρων, τὴν διάγνωσιν τῆς νόσου (ὡς, παθολογικὴ κίνησις, ἀγκύλωσις, ὀφθαλμία, λιθίασις, τραῦμα, ὑδρωψ, φλέγμων κλπ.) τὴν προπαρασκευαστικὴν θεραπείαν, τὴν εἰδικὴν θεραπείαν, τὴν εἰδικότητα τῆς νόσου καὶ ἄλλα σημειώματα περὶ τῶν νοσηλευθέντων ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ ἰατροὶ-ἱερεῖς ἀπεκοίμιζον δι' εἰδικοῦ τρόπου καὶ ἀπενάρκουν τὸν ἀσθενῆ ὡς ἀκίς ἐπεβιάλλετο χειρουργικὴν θεραπείαν, καταδηλοῦνται δὲ καὶ ἄλλα θεραπευτικὰ μέσα ὡς ἡ μίλαξις, τὰ ἐμετικὰ, τὰ καθαρτικὰ, αἱ ἀλοιφαί, αἱ ἐνέσεις, τὰ καταπλάσματα, τὰ ἐμπλαστρα, ἡ ψυχοθεραπεία, ἡ ὑποβολή κτλ. Εἶνε πρόδηλον ἐντεῦθεν ὅτι παρὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐπικρατοῦσαν γνώμην, καθ' ἣν ὁ Ἴπποκράτης θεωρεῖται ὁ πατὴρ τῆς Ἰατρικῆς ἐν Ἑλλάδι, ἡ Ἰατρικὴ εἶχε διαμορφωθῆ ἐκεῖ εἰς ἐπιστήμην ἐν ἐποχῇ πολὺ ἀρχαιοτέρα τοῦ Ἴπποκράτους.

ΜΥΧΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

Πολλοὶ διόσημοι ἰατροί, οἵτινες μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐγέλων εἰς τὸ ἄκουσμα μυχιολογικῆς θεραπείας, ἀρχίζον νὰ παραδέχωνται τὸ σύστημα τοῦτο—ἐφ' ὅσον γνωρίζουσι τὸν τρόπον—ἐν τῇ πρακτικῇ των πρὸ πάντων δὲ τὴν ὑποβολήν. Εὐρίσκουσιν ὅτι ὁ ἀσθενὴς των συνήθως ἐπηρεάζεται περισσότερο ἀπὸ τὰ μυχιολογικὰ των μέσα—τὰς ἐπισκέψεις των, τὰς ἐνθαρρύνσεις καὶ τὰς φαιδρότητας των—παρὰ ἀπὸ τὰ καταπύτιά των. Πολλοὶ τῶν πρωτευόντων ἰατρῶν παρέχουσιν ἐλαχίστην δόσιν φαρμάκων, διότι ἔχουσιν πρὸς αὐτὰ ἐλαχίστην πίστιν. Εἶνε δὲ ἐξηκριβωμένον ὅτι

ἀνέρχονται εἰς πολλὰς δεκάδας αἱ ἐπιφανεῖς ἰατροὶ οἵτινες ἐφαρμόζουσι μυχιολογικὴν θεραπείαν διὰ τὰς οἰκογενείας των καὶ συχνὰ δι' ἑαυτοὺς. Καὶ αὐταὶ ἀκόμη αἱ τακτικαὶ ἰατρικαὶ σχολαὶ εἰς τὰς παραδόσεις των ἀρχίζον νὰ συμπεριλαμβάνουν τὸ θέμα τῆς μυχιολογικῆς θεραπευτικῆς.

Καίτοι τὸ μέγα τοῦτο κίνημα τηροῦσιν ἀκόμη περιπεπλεγμένον τὰ λάθη καὶ αἱ ὑπασθαλῖαι τῶν ὑπερξηλωτῶν ὀπαδῶν του καὶ αἱ ὑπάται τῶν ἀγυρτῶν οἵτινες ἐκμεταλλεύονται τὰς εὐκαιρίας ἃς παρέχει εἰς βῆρος τῶν εὐπίστων καὶ ἀμαθῶν, οὐδόπως ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τοῦ μυχιολογικοῦ τούτου κινήματος ἔχει διανοίξει πολλὰς πιθανότητας πρὸς οἰκοδομὴν νοῦ, χαρακτῆρος καὶ σώματος.

Ἡ ΕΝΔΟΜΥΧΟΣ ΓΗΘΟΣΤΗ.

Ἐπὶ ὑψηλῆ σφαῖρα ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ συνειδήσει ὅπου ὁ νοῦς ἀείποτε εὐρίσκει εὐτυχίαν. Τοῦτο εἶνε βεβαίως ἀνατρεπτικὴ δοξασία λέγει ἀρθρογράφος τις τῆς Eternal Progress, δι' ἧς θὰ ἀναγνωρισθῆ μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἐγκυφάντων βαθύτερον εἰς τὸ ζήτημα. Ἐν τῇ σφαίρᾳ ταύτῃ—ἣτις εἶνε ἡ σφαῖρα τῆς αἰωνίου πραγματικότητος, ἡ εὐτυχία εἶνε ἀέναος, καὶ ὅσῳ ὑψηλότερον ὁ νοῦς ἀνέρχεται τὴν σφαῖραν ταύτην, τόσῳ μείζων ἡ εὐτυχία.

Τὸ ζῆν πάντοτε ἐν συναφείᾳ πρὸς τὴν ὑψηλὴν ταύτην σφαῖραν, σημαίνει συναίσθησιν τῆς παρουσίας ὑπάτης χαρᾶς, καθ' ὅλους τοὺς καιροὺς, ἀδιάφορον ὅποια εἰσὶν αἱ ἐξωτερικαὶ περιστάσεις· παραβαλλόμενα δὲ πρὸς τὴν ὑπάτην ταύτην χαρὰν αἱ ἐξωτερικαὶ ἡδοναὶ εἶνε ἀσήμαντοι. Δὲν ἐννοοῦμεν ὅμως διὰ τούτου ὅτι αἱ ἐξωτερικαὶ ἡδοναὶ πρέπει νὰ περιφρονῶνται. Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐκλαμβάνωμεν τὰ πρῶτα φιλοσοφικῶς μόνον, διότι οὕτω θὰ παρήρχοντο χωρὶς ἡμεῖς νὰ ὠφεληθῶμεν ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς δυνάμεων καὶ θησαυρῶν. Πρὸς τὴν φιλοσοφίαν ὑπάρχει ἀνάγκη τῆς μυχιολογίας, δηλαδὴ νὰ ἐπωφελοῦμεθα ἐκ τῶν πραγμάτων καθὼς διέρχονται πρὸ ἡμῶν, οἰκισποιοῦμενοι τοὺς θησαυροὺς των καὶ μεταχειριζόμενοι τὰς δυνάμεις των πρὸς ἰδικὸν μας ὄφελος. Οὕτως ἀπορρέουσι κυρίως αἱ ἐξωτερικαὶ ἡδοναὶ, ἃς ἂν περιφρονῶμεν, φράττομεν τὸν ὀχετόν, οὕτως εἰπεῖν, δι' οὗ αἱ ἐσωτερικαί, ἢ πνευματικαί, ἡδοναὶ λαμβάνουσιν ἔκφανσιν. Πρὸς ἐξασφάλισιν λοιπὸν τῆς ὑψίστης χαρᾶς, αἱ ἐξωτερικαὶ ἡδοναὶ πρέπει, κατὰ τὸ δυνατόν, νὰ γίνωσι τὰ μεταγωγικὰ μέσα πρὸς τὰς μυχιολογικὰς ἡδονάς.

Νοῦς ἐξαρτῶν τὴν χαρὰν του ἐκ τῶν αἰσθήσεων οὐδέποτε ἔχει ὑπάρξει ἀληθῶς εὐτυχῆς. Ὁ τύπος εἶνε οὐδὲν ἄνευ τῆς οὐσίας, αἱ δὲ μυχιολογικαὶ ἡδοναὶ ἀποτελοῦσι τὴν οὐσίαν τῆς χαρᾶς.

Προσπαθοῦντες νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν οὐσίαν ἐκάστης ἡδονῆς ἐγγίζομεν μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν ὑψηλὴν ταύτην σφαῖραν τῆς χαρᾶς, μέχρις οὗ αἰσθανόμεθα ἀναποφεύκτως τὴν ἐκστασὴν τῆς μυχιολογικῆς ἡδονῆς. Ἐφ' ὅσον δὲ γευτιῶμεν

πρὸς τὸ χεῖλος τῆς ὑψηλῆς συναισθήσεως, ἀσκούμεν τὸν νοῦν νὰ ἐνσωματοῖ ἐν τῷ ἰδανικῷ αὐτοῦ βασιλείῳ σύμπαντα τὸν ἀχανῆ λειμῶνα τῆς συναισθήσεως ταύτης, ἐπομένως ὁ νοῦς δύναται νὰ αισθανθῆ συγχρόνως τὴν χαρὰν τοῦ τε αἰσθητοῦ καὶ τοῦ ἰδανικοῦ κόσμου.

Εἰσὶ στιγμαὶ ὅτε ὁ νοῦς δὲν δύναται νὰ εὖρη ἡδονὴν ἐν τῇ περιβαλλούσῃ αὐτὸν ὕλη, ὅτε οὐδὲν ἐκ τοῦ ἔξω κόσμου δύναται νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, καὶ δὲν ὑπάρχουσι στιγμαὶ μελαγχολικώτεραι αὐτῶν. Ἄλλ' αἱ στιγμαὶ αὗται δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἔρχωνται. Ὁ ἄνθρωπος κυρίως προκαλεῖ αὐτὰς ἐκβαίνων τῆς ὁδοῦ τῆς εὐβουλίας καὶ ἐλλόγου γηθοσύνης, ἰκριβῶς ὅπως προκαλεῖ τὰς ἀσθενείας παραβαίνων τοὺς φυσικοὺς κανόνας τῆς ὑγιεινῆς. Πολλάκις ὅμως αἱ στιγμαὶ αὗται εἶνε ἀποτέλεσμα τοῦ περιβάλλοντος ἐν ᾧ ζῶμεν, ὑπὸ πνευματικῆν, ἠθικῆν καὶ ὕλικήν ἔποψιν. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ὁ ἄνθρωπος εἶνε βεβαίως μᾶλλον ὑπεύθυνος ἢ ἐν τῇ δευτέρᾳ. Ἄλλ' ὅπως ποτ' ἂν ἦ, πρέπει νὰ τὰς ἀποφεύγῃ, καὶ δύναται νὰ πράξῃ ταῦτο ἀπλούστατα, ὅταν τὰς αἰσθάνεται μακρόθεν ἐρχομένας, καταφεύγων διὰ τῆς φαντασίας εἰς τὴν ὑψηλὴν σφαῖραν τῆς ἀενάου χαρᾶς. Δὲν πρέπει νὰ πτοῖται ὑπὸ τῶν τυχόν πέριξ νεφῶν σκύτους καὶ δευοπαθείας· ταῦτα εἰσὶν ἐν μέτρῳ τιμὴ καὶ ταχέως θὰ ἀφανισθῶσιν, ἐπειδὴ ὁ νοῦς θὰ ἀναπτῆ πολὺ, ἀπείρως πολὺ ὑψηλότερον τῶν νεφῶν τούτων, καὶ θὰ περιφέρεται ἐντὸς ἡλιολούστων κόσμων ὑπάτης καὶ αἰωνίου χαρᾶς. Εὐδαιμονία ἀφθονος δύναται πάντοτε νὰ εὕρεθῇ ἐν τῇ ὑψηλῇ σφαίρᾳ τῆς ἀνθρωπίνης συναισθήσεως, καὶ δυνάμεθα νὰ ζῶμεν πάντοτε ἐγγὺς ἢ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ σφαίρᾳ, οἰαδιῆποτε καὶ ἂν ᾧσιν αἱ περὶ ἡμᾶς ὑπταὶ ἀντίξοοι περιστάσεις. Πᾶσα ἐπομένως στιγμή ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν δύναται—καὶ τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐξ ἡμῶν—νὰ ἦ πλήρης χαρᾶς, ἀληθοῦς χαρᾶς, χαρᾶς δι' ἡν φρικτῶς ἕκαστον ἄτομον ἐκ μεταρσίου ἐκστᾶσεως.

ΤΙ ΕΣΤΙΝ ΥΓΕΙΑ.

Μὴ πιστεύσης ποτὲ ὅτι “δὲν ὑπάρχει θεραπεία” διὰ τινὰ ἀσθένειαν, ὡς πλείστοι ἰατροὶ ἀπελπίζουσιν. Ὑγεία εἶνε ἀρμονία τοῦ ἀτόμου πρὸς τὴν περιβάλλουσαν αὐτὸ φύσιν· αἱ διάφοροι νόσοι εἶνε διαφόρου βαθμοῦ χαλαρώσεις τῆς ἀρμονίας ταύτης, ἥτις ἀποκαθίσταται συμμορφουμένων ἡμῶν πρὸς τοὺς ἀπαιτούμενους κανόνας τῆς φύσεως παρεχούσης ἀφθόνως τὰ πρὸς τοῦτο μέσα, ἀρκεῖ νὰ γνωρίζωμεν “πῶς” νὰ ὠφεληθῶμεν ἐξ αὐτῶν. Ὁ Chas. C. Haskell ἐξέδωκε βιβλίον Perfect Health, παρέχον πολυτίμους συμβουλὰς περὶ ὑγείας, αἵτινες ἀρκεῖ νὰ ἐκτελεσθῶσιν ὑπὸ τοῦ πάσχοντος, ὅπως ἄνευ ἀμέσου ἰατροῦ, νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν ὑγείαν. Ὁ αὐτὸς συνιστᾷ τὴν τοῦ Dr. Dewey φυσικὴν καὶ ἐπιστημονικωτάτην μέθοδον θεραπευτικῆς καὶ ὑγιεινῆς ἥτις εἶνε ἀπόρροια πολυετοῦς πείρας καὶ πιστοποιεῖται ὑπὸ

πολλῶν ἰατρῶν. Ὁ ἰατρὸς Joseph Land λέγει “σταθερῶς πιστεύω ὅτι ἡ θεραπευτικὴ του δύναμις δὲν ἔχει ὅρια.” Ἐξ ὁμοίου βιβλίου τοῦ καθηγητοῦ Kirk ὀδηγουμένη ἡ Miss A. Williams ἐθεράπευσεν ἑαυτὴν ἐκ παντελοῦς κωφότητος, πράξασα ὡς ἐξῆς: Καθ' ἐκάστην ἑσπέραν, γράφει, πρὶν κατακλιθῶ ἔτριβον ἐπὶ δέκα-δεκαπέντε λεπτὰ τοὺς τένοντας καὶ τὸ ἰνίον μὲ διάλυσιν ἁλατος· πρῶτ' δὲ τὸ ἀπέπλυνον διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ εἶτα ἐνέτριβον τὰ μέρη ἕως οὗ ἐθερμαίνοντο. Ἐτέρα ὠφελιμωτάτη πρᾶξις εἶνε, κατὰ τὴν αὐτὴν ἀσθεντίαν, χυτὴ ψυχρολουσία τῶν αὐτῶν μερῶν. Πρὸ δύο μηνῶν οὐδὲν ἤκουον· ἤδη δὲ χάρις εἰς τὰς συμβουλὰς ταύτας ἐπανέκτησα τὴν ἀκοήν μου.”

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΔΙ' ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

Ἀξίαν πολλῆς προσοχῆς μελέτην δημοσιεύει ὁ ἄγγλος παιδαγωγὸς Οὐέστ, ὅστις εἶνε συνύμα καὶ διαπρεπὴς καλλιτέχνης. Ἡ περὶ ἐκπαιδεύσεως ἔννοια τοῦ Οὐέστ εἶνε ὅτι ὁ νοῦς τοῦ διδασκομένου δέον νὰ ὀδηγῆται εἰς ἐκτύλιξιν διὰ τῶν μεθόδων τῆς παιδείας, ὅχι νὰ παραγεμίζεται. Ὑποδεικνύει δὲ διὰ τῆς μελέτης του ὅτι ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἐν τῷ ὕπῳ τοῦ κόσμου, καὶ ἄλλως δημοσιευομένων εἰκονογραφιῶν θὰ ἦτο μέσον λαμπρᾶς ἐκτυλίξεως τῶν νεαρῶν διανοιῶν, λόγῳ τῆς παρατηρήσεως καὶ ἐρεύνης ἣν θὰ συνεπήγετο. Θὰ ἦτο ἐπομένως ἀρίστη ἐκπαιδεύσις. Ὁ σκοπὸς τῆς εἰκονογραφίας, λέγει, εἶνε νὰ αὐξηθῇ ἡ ἡμετέρα γνώσις ἐπὶ διδομένου θέματος, κατὰ συνέπειαν ὅχι μόνον εἰκονογραφίαι, ἰλλὰ καὶ τεμάχια ἐξ ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν παντὸς εἴδους δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσι συλλεγόμενα ἐκ πίσεως δυνατῆς πηγῆς, καὶ εἰκονίζοντα, ἢ ῥίπτοντα φῶς εἰς τὸ ὑπὸ διδασκαλίαν θέμα. Θερμῶς ὁ συγγραφεὺς συνιστᾷ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς μεθόδου ταύτης εἰς τὰ σχολεῖα, διότι πέποιθεν ὅτι θὰ προσεπόριζεν ἕκτακτον ἡδονὴν εἰς τὴν ἐπιδίωξιν τῆς μαθήσεως. Ὅχι μόνον θὰ ἐπλούτιζε τὰς νεαρὰς διανοίας διὰ ὠφελίμων καὶ ἄκρως ἐνδιαφερουσῶν γνώσεων, ἰλλὰ θὰ ἔτικτε τὴν ἔξιν τοῦ θηρεύειν αὐτὰς καὶ συστηματικῶς ταξινομεῖν αὐτὰς ἀνευρισκομένας. Ὁ συγγραφεὺς ἐφαρμόζει τὴν μέθοδον ταύτην κατ' οἶκον ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ τέκνων. Ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ δωματίου ὅπερ χρησιμεύει ὡς διδακτήριον εἰσὶν ἀνηρτημένα πλαίσια ἄνευ εἰκόνων, ἰλλὰ μὲ τὰ νῶτα των εὐκόλως ἀφαιρούμενα. Προκειμένου περὶ τοῦ μαθήματος τῆς ἱστορίας, παραδείγματος χάριν, διδάσκεται ἡ περίοδος τοῦ Ἐδουάρδου ἕκτου. Εἰς τὰ σύγχρονα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης περιοδικὰ ἀναζητοῦνται σχετικαὶ εἰκόνες αἱ ὅποιαί τίθενται εἰς τὰ πλαίσια. Μεγάλῃ ὄντως εἶνε ἡ ἡδονὴ τῶν παιδῶν, καθημένων ἐνώπιον σωροῦ παλαιῶν περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων, ἐφοδιαζομένων δὲ μὲ ψαλίδια καὶ ἐπιλαμβανομένων τοῦ κυνηγετικοῦ των τούτου ἔργου· διότι εἶνε αὐτό-

χρημα κυνήγιον παμποικίλων αντικειμένων τῆς ἐποχῆς—πολιτευομένων, καθηγητῶν, φιλοσόφων, ἀμφιέσεων, πολεμικῶν πλοίων, ἐπίπλων, οἰκημάτων, κλπ. Σήμερον τοσαύτη εἶνε ἡ ὑπερπαραγωγὴ τῶν εἰκονογραφῶν, ὥστε τὸ θηρευτικὸν πεδίου τοῦ νεαροῦ εἰκονοθήρα ἐν τοῖς σχολείοις θὰ ἦτο ἀπέραντον. Ὁ συγγραφεὺς δὲν λησμονεῖ καὶ ἐν νουθέτημα προκειμένου περὶ παιδίων. Ἐφοδιαζόμενα μὲ καρφίδας καὶ ψαλίδια, ἔρχεται ὥρα καθ' ἣν αἱ ἄωροι διάνοιαι τῶν διαλογίζονται "διατί νὰ μὴ κεντήσω τὸν γείτονα μου μὲ τὴν καρφίτσαν" ἢ διατί νὰ μὴ κόψω τὰς θλεφαρίδας μου μὲ τὸ ψαλίδι. "Ὡστε ἀπαιτεῖται καὶ ἐπαγρύπνησις πρὸς πρόληψιν κινδύνων.

Ἡ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ.

Τὸ τεύχος τοῦ Ἰουνίου τῆς Ἐφημερίδος τῶν νεανίδων, ἡτις εἶνε περιοδικὸν ἀπευθυνόμενον εἰς τὰ κοράσια τῆς Ἀγγλίας, μεγίστην ἔχον κυκλοφορίαν καθ' ὅλον τὸν κόσμον, δημοσιεύει ἐμβριθὲς ἄρθρον τοῦ σὶρ Ἀνδρέου Οὐίγκαιτ περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἐν τῇ Ἰνδία ἐξεγέρσεως κατὰ τῆς ἀγγλικῆς διοικήσεως. Εἶνε λίαν χαρακτηριστικὸν τοῦ ἀγγλικοῦ τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι ὅτι διαπρεπῆς δημοσιολόγος δὲν ἐθεώρησεν ἀνάξιον νὰ συζητήσῃ μὲ τὰς νεαρὰς συμπολίτιδας αὐτοῦ περὶ τῶν δημοσίων ὑποθέσεων τῆς Ἰνδίας. Παραθέτομεν ὡδε περικοπὴν ἐκ τοῦ ἄρθρου, ἡτις συνάμα δεικνύει καὶ τὴν ἀποψιν ἐκ τῆς ὁποίας ἡ Ἀγγλία ἐξετάζει τὴν περὶ τῆς Ἰνδίας εὐθύνην της.

"Διατί, λέγει, ἡ τόση κατακραυγὴ κατὰ τῆς κυβερνήσεως τῆς Ἰνδίας; Ἡ κυβέρνησις τῆς Ἰνδίας ἀποτελεῖ διηνεκὲς κήρυγμα τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐν καιρῷ λιμοῦ τρέφει τοὺς πεινῶντας μετὰ στοργῆς ὑπερανθρώπου, εἰς βαθμὸν δὲ καὶ δι' ὀργανισμοῦ πρωτοφανοῦς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἰνδίας. Ὅταν χολέρα, πανώλης, καὶ ἄλλαι πληγαὶ ἐπιπίπτουν ἀποδεκατίζουσαι τὸν λαόν, ἡ κυβέρνησις αὐθωρεῖ τρέχει μὲ ἰατροὺς καὶ νοσοκόμους καὶ μὲ πᾶσαν ἰατρικὴν μέθοδον γνωστὴν τῇ ἐπιστήμῃ. Θεραπεύει τοὺς ἀρρώστους ἐν τοῖς νοσοκομείοις, ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν τυφλῶν, καὶ παρέχει ἄσυλα εἰς τοὺς λεπρούς. Τείνει χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς ἀποκλήρους καὶ προνοεῖ περὶ τῶν παρημελημένων ὀρεινῶν φυλῶν. Ἡ κυβέρνησις τῆς Ἰνδίας εἶνε ὁ ἐχθρὸς πάσης καταδυναστεύσεως, καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ ἣν ἀπονέμει δὲν προσωποληπτεῖ. Ἡ διοίκησις της εἶνε ἀδέκαστος, οἱ νόμοι της εἶνε ἴσοι, καὶ τὰ ἀγαθὰ ἅτινα χορηγεῖ, τὰ χορηγεῖ ὑπὲρ πάντων. Πρὸ πάντων ἀφυπνίζει τὴν φιλοτιμίαν τῶν Ἰνδῶν, οἵτινες πείθονται νὰ αἰσχύνωνται διὰ πολλὰς τῶν προτέρων ἰδεῶν των, καὶ διὰ τὸν τρόπον μεθ' οὗ φέρονται πρὸς τὰς γυναῖκας, τὰ κοράσια καὶ τὰς κάτω τάξεις, καθὼς καὶ διὰ τὴν φιλαυτίαν ἣτις διακρίνει τὴν διαγωγὴν των. Οἱ ἄγγλοι ἐν Ἰνδία οὐδέποτε ἀπώλεσαν τὰς ἐλπίδας των. Ἐχουσι συναίσθησιν παμμεγίστης

ἀποστολῆς, καὶ τὴν ἀποστολὴν των ταύτην θὰ ἐκπληρώσωσι τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῇ Ἰνδία ἀναπτύσσεται βραδέως ἐν ἐθνικὸν αἰσθημα, τὸ ὑποῖον ἀκριβῶς οἱ ἄγγλοι ποθοῦσι νὰ ἀφυπνίσωσιν. Χάρις εἰς τὴν ἀγγλικὴν διοίκησιν, εἶνε δυνατὴ σήμερον ἐν Ἰνδία ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν ἰδεῶν. Οἱ Ἰνδοὶ ἐπροικίσθησαν μὲ μίαν κοινὴν γλῶσσαν—τὴν ἀγγλικὴν—καὶ ἐγυμνάσθησαν εἰς τὰ ἀγγλικά σχολεῖα καὶ γυμνάσια νὰ σκέπτονται ὄχι ὡς ὑπήκοοι, ἀλλ' ὡς ἄγγλοι πολῖται. Οἱ ἄγγλοι ἐδίδαξαν αὐτοῖς τὴν χρῆσιν καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἐφημερίδων. Οἱ σιδηρόδρομοι, οὓς οἱ ἄγγλοι κατεσκεύασαν, κατέστησαν τὴν συγκοινωνίαν ἐφθνήνῃ καὶ εὐκολον, πολλαχῶς δὲ ἡ ἀγγλικὴ διοίκησις φέρει ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναδελφούσα ἀνθρώπους διαφόρων τήξεων. Τίς ὅστις εἶδε τὴν ἀφοβίαν, τὴν περίσκεψιν, τὴν ἀνένδοτον ἐργασίαν, τὴν αὐταπάρνησιν τῶν νεαρῶν ἄγγλων ὑπαλλήλων καὶ ἀξιωματικῶν, τῶν ἐξαποστελλομένων εἰς ἐπαρχίας μαστιζομένας ὑπὸ χολέρας, πανώλους, καὶ λιμοῦ, θὰ ἀρνηθῆ ὅτι ἡ πρακτικὴ, ἐλκυστικὴ, ἠρωγὸς στοργὴ των ἐξασκεῖ ἰσχυρὰν ἐπιρροήν; Βεβαίως εἶνε φυσικὸν νὰ ὑπάρχη πάντοτε δυσαρέσκεια. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ συγχέωνται αἱ ταραχαὶ τῆς Ῥωσσίας, ἢ τῆς Τουρκίας, ἢ τῆς Περσίας μὲ τὰς ταραχὰς τῆς Ἰνδίας. Ἡ δυσαρέσκεια εἰς τὰς τρεῖς προσημειωθείσας χώρας εἶνε προσπάθεια τοῦ λαοῦ νὰ διαφύγῃ καταδυνάστευσιν, καὶ νὰ τύχῃ τῶν ἀγαθῶν ἅτινα ἡ ἀγγλικὴ διοίκησις προσεπόρισεν εἰς τὴν Ἰνδίαν. Ἐν Ἰνδία, ἐὰν οἱ ὑποκινηταὶ τοῦ λαοῦ κατορθώσωσι τὸν σκοπὸν των, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶνε ἀπώλεια ἐλευθεριῶν."

Ὁ διαπρεπῆς δημοσιολόγος ἐκ τῆς ἀπόψεως αὐτοῦ δυνατὸν νὰ ἔχῃ δίκαιον, ἀλλὰ οἱ Ἰνδοὶ ἐξετάζουσι τὸ πρᾶγμα ἐξ ἄλλης ἀπόψεως. Ἡ ἀφύπνισις τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθήματος εἶνε γεγονός, καὶ οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι ὀφείλεται εἰς τὴν ἀγγλικὴν ἐπίδρασιν. Ἀλλ' ἡ Ἰνδία λογικῶς ἀπαντᾷ λέγουσα ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ἀσπασθῆ τὸν Χριστιανισμόν, προτιμῶσα νὰ πορευέται κατὰ τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς ἃς ἐδιδίχθη ἀνεξαρτήτως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οὐτε ἐπιθυμεῖ νὰ καταστήσῃ τὴν ἀγγλικὴν, κοινὴν αὐτῆς γλῶσσαν προτιμῶσα βαθμιαίαν συγχώνευσιν τῶν διαφόρων αὐτῆς διαλέκτων εἰς μίαν ἐγγώριον γλῶσσαν μὲ ἐν κοινὸν ἀλφάβητον. Οὐτε ἐπιθυμεῖ τὸ σύστημα τῶν μεγάλων ἐργοστασιῶν τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ προτιμᾷ μικρὰς βιομηχανίας, συμπληρουμένας διὰ συνεργατικοῦ συστήματος.

Ἡ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

Περὶ τῆς νέας πολιτικῆς τῶν ἄγγλων ἐν Αἰγύπτῳ ἀξιοσημεῖωτον ἄρθρον δημοσιεύεται ἐν τῇ Empire Review. Ἀπὸ διετίας τὰ πράγματα τῆς Αἰγύπτου φαίνονται ὀπισθοποροῦντα μὲ μεγάλαν ταχύτητα, τὸ δὲ συναγόμενον συμπέρασμα εἶνε ὅτι ὁ Αἰγύπτιος εἶνε ἀνεπίδεκτος αὐτοκυβερνήσεως. Ἰπὸ τὴν νέαν

πολιτικήν, ἀντὶ ἄγγλου συμβούλου ὑπάρχει αἰγύπτιος ὑπουργὸς καὶ ἀντὶ ἄγγλου λειτουργοῦ τελεσφόρως δρώντος, ὑπάρχει ἀναρμόδιος τοιοῦτος αἰγύπτιος. Ἡ ἐγκληματικότητα ἠϋξήσεν εἰς μέγαν βαθμόν, καὶ δημοσία ἀσφάλεια σχεδὸν δὲν ὑπάρχει. Τῷ 1908 συνέβησαν 859 φόνοι, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ αὐτουργοὶ διαφεύγουσι μὴ ἀνακαλυπτομένων ἀποδείξεων. Σύνηθες ἦδη χαρακτηριστικὸν τοῦ αἰγυπτιακοῦ βίου εἶνε ἡ καταστροφὴ τῶν σιδηροδρομικῶν τραίνων. Τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τείνει εἰς ἔκλυσιν, καὶ συχνὰ συμβαίνουν ταραχαὶ μεταξὺ τῶν σπουδαστῶν. Ὁ ἀρθρογράφος συμπεραίνει ἐπικρίνων τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς πρώην πολιτικῆς.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.

Ὁ γερμανὸς ὑπουργὸς Dernburg, ὁμιλῶν ἐσχάτως εἰς τοὺς ἄγγλους βουλευτὰς σοσιαλιστὰς ἐπισκεφθέντας τὸ Βερολίνον ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην διεθνῶν συμβάσεων περὶ ἐργατικῆς νομοθεσίας, καὶ εἶπεν ὅτι τοῦτο θὰ ἦτο μέσον παγίωσης τῆς διεθνούς φιλίας. Ἐν Γερμανίᾳ ἀπὸ ἐνὸς ἤδη αἰῶνος ἐνεκαινίσθη ἡ πολιτικὴ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ κράτους εἰς τὰ ζητήματα τῶν ἐργοστασίων, ψηφισθέντος τῷ 1802 νόμου περὶ ὑγιεινῆς καὶ ἠθικῆς τῶν μαθητευομένων εἰς τὰ ἐργοστάσια. Εἶνε δὲ χαρακτηριστικὸν ὅτι πρὸ ὀγδοήκοντα ἐτῶν εἰς πρῶστος στρατηγὸς ἔγραψεν ἐπιστολὴν εἰς τὸν βασιλέα παραπονούμενος ὅτι δὲν εὔρισκε νεοσυλλέκτους διότι ὅλοι οἱ νέοι εἶχον ἐξασθενήσει ἕνεκα τῶν συνθηκῶν τοῦ ἐργοστασίου. Οἱ κοινωνικοὶ μεταρρυθμιστὰς τῆς Γερμανίας ἔχουσιν ἀκρίδαντον πεποίθησιν ὅτι ἡ βιομηχανικὴ τῆς χώρας ἐπίδοσις κατὰ τὰ τελευταῖα εἰκοσιπέντε ἔτη ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τοὺς ψηφισθέντας νόμους περὶ προστασίας τῶν ἐργατῶν καὶ περὶ ἀσφαλιστικῆς ὑπὲρ αὐτῶν μερίμνης. Εἶνε γεγονός ὅτι αἱ πολιτεῖαι ἐκεῖναι αἵτινες ἔχουσιν ἐπαρκέστερον σύστημα βιομηχανικῆς νομοθεσίας εἰσὶ ταυτοχρόνως καὶ αἱ δεσπόζουσαι τῶν διεθνῶν ἀγορῶν. Ἐντούτοις ἔχει ἤδη γίνεαι αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη ὁμοιομόρφου ἐργατικῆς νομοθεσίας εἰς τὰ μεγάλα βιομηχανικὰ κράτη. Ὁ Ροβέρτος Όουεν ὅστις ἐκ τῶν πρώτων εἰργάσθη πρὸς ἐπίτευξιν νόμων ἀφορώτων τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐργοστάσια, ἦτο ἐπίσης καὶ ὁ πατὴρ τοῦ κινήματος περὶ διεθνῶν συμβάσεων. Κατὰ τὴν εὐστοχὸν παρατήρησιν τοῦ Βλαγκί, ἀφοῦ μέχρι τοῦδε συνήπτοντο συμμαχίαι μεταξὺ τῶν Δυνάμεων ἐπὶ σκοπῷ ἵνα φονεύωνται ἄνθρωποι, διατὶ νὰ μὴ γίνεαι τὸ αὐτὸ ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἵνα σώζωνται ἄνθρωποι. Ἡ ἐλβετικὴ κυβέρνησις ἐπρότεινε σύγκλησιν τῶν εὐρωπαϊκῶν κυβερνήσεων εἰς συνδιάσκεψιν ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος παρεκάλεσε τὴν Ἑλβετίαν νὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτὸν τὴν προτεραιότητα. Οὕτω ἡ πρώτη Συνδιάσκεψις περὶ προστασίας τῶν ἐργατῶν συνεκροτήθη ἐν Βερολίνῳ τὸν Μάρ-

τιον τοῦ 1890 ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ ἐμπορίου Βέρλεψχ. Ἀποτέλεσμα τῶν συζητήσεων καὶ συνδιασκέψεων ἐν ταῖς διαφόροις χώραις, ὑπῆρξεν ἡ ἰδρυσις τῆς Διεθνούς Ἑταιρείας πρὸς ἐργατικὴν νομοθεσίαν, ἐν Παρισίοις, τὸν Ἰούλιον τοῦ 1900. Οἱ σκοποὶ τῆς Ἑταιρείας ταύτης εἶνε οἱ ἑξῆς. α) Νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐνωτικὸς δεσμὸς πάντων ὅσοι ἀναγνωρίζουν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας, β) νὰ ἰδρύσῃ Διεθνὲς Ἐργατικὸν Γραφεῖον, τὸ ὁποῖον νὰ δημοσιεύῃ περιοδικῶς συλλογὴν τῶν περὶ ἐργασίας νόμων πίσεως χώρας, γ) νὰ διευκολύνῃ τὴν σπουδὴν τῶν ἐργατικῶν νομοθεσιῶν, ἰδίως παρέχουσα πληροφορίας περὶ τούτου, δ) νὰ προαγάγῃ τὴν σπουδὴν τοῦ ζητήματος περὶ ὁμοιομορφίας τῶν διαφόρων ἐργατικῶν κωδίκων καὶ τῶν διεθνῶν στατιστικῶν τῆς ἐργασίας.—Δεκατρεῖς κυβερνήσεις ὑποστηρίζουσι τὸ Ἐργατικὸν Γραφεῖον δι' ἐπιχορηγήσεων καὶ δι' ἀποστολῆς πληρεξουσίων εἰς τὰς συνεδριάσεις. Τὸ Ἐργατικὸν Γραφεῖον δημοσιεύει δελτίον γαλλιστί, γερμανιστί καὶ ἀγγλιστί, περιέχον σύνοψιν τῶν γινομένων ἐν τῇ Ἐργατικῇ νομοθεσίᾳ καθ' ὅλον τὸν κόσμον. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1901, τρία εἰδικὰ ζητήματα ἐξελέχθησαν ἐφ' ὧν νὰ συναφθῶσι διεθνεῖς ἐργατικαὶ συνθήκαι—οἱ κίνδυνοι τῆς δηλητηριάσεως ἐν τῇ βιομηχανίᾳ· ἡ νυκτερινὴ ἐργασία τῶν γυναικῶν ἐν τοῖς ἐργοστασίοις· καὶ αἱ ἀσφάλειαι ἐπὶ τυχαίων παθημάτων. Τὸν Μάιον τοῦ 1905 συνήλθε Συνδιάσκεψις ἣτις ἔληξεν εἰς τὴν συμφωνίαν περὶ συντίξεως σχεδίων προωρισμένων διὰ συνθήκας. Τῇ 26 Σεπτεμβρίου 1906, δύο συνθήκαι ὑπεγράφησαν. Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς βιομηχανικῆς νυκτερινῆς ἐργασίας γυναικῶν ἐνεκρίθη ὑπὸ δεκατριῶν πολιτειῶν, τῆς Γερμανίας, τῆς Αυστροουγγαρίας, τοῦ Βελγίου, τῆς Δανίας, τῆς Ἰσπανίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ἰταλίας, τοῦ Λουξεμβούργου, τῆς Ὀλλανδίας, τῆς Πορτογαλλίας, τῆς Σουηδίας καὶ τῆς Ἑλβετίας. Διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν δηλητηριώδους φωσφόρου ἐν τῇ κατασκευῇ πυρῶν συνεφώνησαν μόνον ἡ Γερμανία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἰταλία τὸ Λουξεμβούργον, ἡ Ὀλλανδία, ἡ Ἑλβετία καὶ ἡ Δανία· αἱ ἄλλαι πολιτεῖαι ἐπεφυλάξαντο τὸ δικαίωμα νὰ προσχωρήσωσιν εἰς τὴν σύμβασιν ταύτην βραδύτερον. Ἡ Ἀγγλία ἔκτοτε προσχώρησε, καὶ ἡ Αὐστρία κλίνει ἤδη νὰ προσχωρήσῃ. Ἐπάρχει ἄρα ἐλπὶς ἅτι τὸ ἀπαίσιον δηλητήριον τοῦ φωσφόρου, θὰ ἐκλείψῃ τέλος ἐκ τῆς βιομηχανικῆς χρήσεως, καὶ δὲν θὰ γίνεαι πλέον ἡ καταστροφὴ ἡ ὁποία γίνεαι σήμερον εἰς τὴν υἰγίαν καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἐργατῶν. Ἡ Ἑταιρεία ἐνθαρρυνθεῖσα ἐκ τῶν ἐπιτυχιῶν τούτων προβαίνει περαιτέρω. Τὸ πρόγραμμά της ἤδη περιέχει τὰ ἑξῆς ζητήματα· ἀπαγόρευσις νυκτερινῆς ἐργασίας γυναικῶν καὶ παιδῶν· κανονισμὸς τῆς ἐκτὸς τοῦ ἐργοστασίου ἐργασίας τῶν παιδῶν· διεθνεῖς συμφωνίαι περὶ ἀσφαλείων ἐπὶ τυχαίων παθημάτων· κανονισμὸς τῆς

κατ' οἶκον ἐργασίας· καθιέρωσις μεγίστου ὄρου ἐργασίμων ὥρων εἰς ἐπικινδύνους βιομηχανίας· περιορισμός τῆς βιομηχανικῆς χρήσεως τοῦ μολύβδου καὶ ἄλλων δηλητηρίων· καὶ βελτίωσις τοῦ συστήματος τῆς ἐποπτείας τῶν ἐργοστασίων. Εὐθύς ὡς τὸ Βέλγιον συμμορφούμενον πρὸς τὴν ἐν Βέρνη συμφωνίαν, ὥρισεν νυκτερινὴν ἀνίπαυσιν τοῦλάχιστον ἑνδεκα ὥρων διὰ γυναῖκας, ἢ γερμανικὴ Κυβέρνησις ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ δεκαῶρου ἐργασίμου ἡμέρας, ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Οὕτω ἡ διεθνὴς καὶ ἡ ἐθνικὴ ἐργατικὴ νομοθετησις προάγονται ἀμοιβαίως δίκην ὀδοντωτῶν τροχῶν.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ.

Κατὰ τὰς θεωρίας τὰς ὁποίας ἀναπτύσσει ὁ γάλλος γλύπτης Δευσιέρ, σπουδαιοτάτην ἐπιρροὴν ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ ἔχει ἡ ψυχολογία. Τὸ θέμα εἶνε ἀχανές καὶ ὅ,τιδήποτε θὰ ἐλεγέ τις ἐντὸς ἑστώ καὶ μιᾶς σειρᾶς διαλέξεων θὰ ἦτο ἀνεπαρκές. Ἐντούτοις μία συμπαραβολή, ἐν τῇ ζωγραφικῇ, ἐνὸς ἑλληνικοῦ ἀγγείου τοῦ πέμπτου αἰῶνος, μετ' ἔργα τοῦ Γκιόττο, τοῦ Φρά Ἀγγέλικου τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου, τοῦ Χάλβειν, τοῦ Ρούβενς, τοῦ Ραμπράν, τοῦ Πουσσέν, τοῦ Βατώ, τοῦ Κορό, τοῦ Πουβί δὲ Σαβάν, τοῦ Οὐίστλερ καὶ πολλῶν ἄλλων, δεικνύει μέγαν ἀριθμὸν διαφόρων τρόπων ἐκφράσεως τοῦ βίου, καὶ προσέτι δεικνύει ὅτι ὅλοι οὗτοι οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι ἀπασχολοῦνται μετ' ἐν πρᾶγμα. Προσπαθοῦσι νὰ ἀποδόσωσι μετ' ἄκρας σαφηνείας τὰς διαφόρους ἐκδηλώσεις τῆς φύσεως καὶ τῆς διανοίας, δι' ἐφαρμογῆς μιᾶς καὶ μόνης ἀρχῆς. Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶνε ἡ καθυπόταξις τῶν λεπτομερειῶν εἰς γενικὰς γραμμὰς κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ προκαλῆται σύγχυσις, οὔτε ὑποτίμησις τῶν χαρακτήρων. Ἐν βραχυλογίᾳ, προσπαθοῦσι νὰ προσαρμόζωσι πᾶν πρᾶγμα ἐντελῶς εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν του. Ἡ μεγάλη ποικιλία τῶν τρόπων τοῦ πρᾶττειν τοῦτο προέκυψεν ἐν πρώτοις ὡς ἐκ τοῦ ἀτομικοῦ τρόπου τοῦ βλέπειν καὶ ἐρμηνεύειν ὃν ἐφήρμοσεν ἕκαστος καλλιτέχνης, καὶ δεῦτερον ὡς ἐκ τῆς ἐναλλαγῆς καὶ τάσεως τῶν φιλοσοφικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἰδεῶν. "Ὅλαι αἱ μεγάλαι καλλιτεχνικαὶ ἐποχαί, ἠρύσθησαν τὴν ἐμπνευσίν των ἀπὸ ἀρχηγόνους ἐποχάς, καθ' ἃς τὰ καλλιτεχνήματα διακρίνονται ὑπὸ τῶν οὐσιωδῶν προσόντων τῆς μεγάλης Τέχνης —τουτέστι ὑπὸ μεγάλης ἐναργείας καὶ εἰλικρινείας περὶ τὴν ἐκφρασίαν τῶν αἰσθημάτων. Εἰς τὰς ἀρχηγόνους ἐκείνας ἐποχάς, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ γεγονὸς τῆς ἀφελείας περὶ τὴν ἐκφρασίαν προσέδωκε λογικὸν εἶρμόν εἰς τὰ ἔργα των. Ἐντεῦθεν ἀποδεικνύεται ὅτι εἶνε λίαν χρήσιμον καὶ ἐπ' ἀνάγκης νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν οἱ ἀρχέγονοι καλλιτέχναι. Ἡ ἀρχέγονος ἐποχὴ ἦν γνωρίζομεν προηγηθεῖσαν τοῦ αἰγυπτιακοῦ πολιτισμοῦ κατὰ πολλὰς χιλιάδας ἐτῶν, ἐκέκτητο τὰ προσόντα τὰ

ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐντελῆ παρατήρησιν τοῦ βίου, ὡς μαρτυρεῖ ἡ εἰκὼν τῆς βοσκούσης ἐλάφου ἢ ἀνακαλυφθεῖσα ἐντὸς σπηλαίου παρὰ τὸ Σχαφχάουζεν, ἥδη δὲ εὕρισκομένη εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Κωνσταντίας. Ἡ εἰκὼν αὕτη καίπερ ἀπερίττως εἰργασμένη ἐπὶ ὀστοῦ ἐλάφου, παρουσιάζει ἕκτακτον ἀκρίβειαν τῶν κινήσεων τοῦ ζώου καὶ πιστὴν ἀναπαράστασιν τῶν ἀναλογιῶν του. Οὕτω ὁ ἐν Σάρτρ μητροπολιτικὸς ναὸς μαρτυρεῖ τὴν ἐπίδρασιν τῆς τέχνης τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος ἐπὶ τῶν γάλλων καλλιτεχνῶν τοῦ δεκάτου τρίτου. Ὁμοίαν ἐπίδρασιν ἐξήσκησαν ἐπὶ τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου οἱ πρῶτοι ἰταλοὶ ζωγράφοι. Ὁ Ραμπράν ἀντελήφθη τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φωτὸς συγκεντρουμένου ἐπὶ ἐνὸς ἀντικειμένου, διότι δύο αἰῶνας πρότερον ὁ Βαν Δάικ ἐσπούδασεν ὅμοια ἀποτελέσματα καὶ συνήγαγεν ὅμοια συμπερίσματα, καὶ σημειωτέον ὅτι τὸν τέταρτον αἰῶνα π.Χ. ὁ Ἀπολλύδωρος ἀπεκαλεῖτο ζωγράφος τῶν σκιῶν. Ταῦτα πάντα ἀποδεικνύουν ὅτι εἰς λίαν διακεκριμένας ἀπ' ἀλλήλων ἐποχάς, οἱ καλλιτέχναι ἐπέδιώξαν ὅμοια ἀποτελέσματα καὶ ὅτι ἐπομένως δύνανται νὰ ἀνευρεθῶσιν εἰς τὰ ἔργα των ὁμοιότητες καὶ συγγένειαι.

ΤΟ ΣΛΑΒΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ.

Ὁ σλαβισμὸς ἔχει μέγαν καὶ κραταῖον συνήγορον καὶ θαυμαστὴν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀγγλο δημοσιολόγου Στέδ. Εἰς μίαν τῶν προσφύτων αὐτοῦ μονογραφιῶν περὶ τοῦ ῥωστικοῦ μέλλοντος αἵρεται εἰς ὑψος προφητείας βασιζόμενος ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅτι ἡ ἐποχὴ τῶν σιδηρῶν αὐτοκρατοριῶν εἶνε εἰς τὸ τέρμα της, καὶ ὅτι εἰσερχόμεθα εἰς ἐποχὴν ἀποκεντρώσεως καὶ ὁμοσπονδίας. Ὁ σλαβισμὸς δὲν ἔχει ἢ νὰ περιμένῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν του. Γιαυτὴ εἶνε ἡ πεποίθησις τοῦ κ. Στέδ, καὶ εἶνε πεποίθησις ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰς κρίσεις πολλῶν ἄλλων ἐρευνητῶν οἵτινες ἀποφαίνονται ὅτι τῇ Ῥωσσίᾳ ἐπιφυλάσσεται ἡ ἀποστολὴ νὰ διδάξῃ τῇ Ἀνθρωπότητι, ὅπως μέχρι τοῦδε ἐδίδαξαν αὐτὴν πολιτισμοὶ οἱος ὁ ἑλληνικὸς ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ὁ ἀγγλοσαξωνικὸς ἐν τῷ παρόντι. Ὁ κ. Stead πλέκει θαυμάσιον ἐγκώμιον τῆς πολιτικῆς ἐπιβολῆς τῆς Αἰκατερίνης Β' ἣν ἀποκαλεῖ, καίπερ γερμανίδα τὸ γένος, θεότητα τοῦ σλαβικοῦ γένους, ἀγρυπνοῦσαν ἕσασί ἐπὶ τῶν τυχῶν τῆς Ῥωσσίας ὡς πρωτοτόκου ἀδελφῆς τῶν σλαβικῶν φυλῶν. Ἡ Αἰκατερίνα θὰ καθίστα τὸν σλαβισμόν, ὡς τὸν ὠνειρεύθη: σύνδεσμον δύο ἡπείρων, συμφιλιωτὴν Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, γέφυραν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἐὰν μὴ ἐματαίου τὰ σχέδια της ἢ ἀκαταλληλότης τῶν ὀργάνων της καὶ ἡ ἀνεπάρκεια τῶν μέσων της. Τὸ Ἰδεῶδες της ἦτο μέγα καὶ ἐνδοξον, καὶ ἡ Αἰκατερίνα θὰ τάσσεται πάντοτε μεταξὺ τῶν μεγίστων ἰθυντόρων τοῦ κόσμου. Ἡ σημερινὴ ἀφύπνισις τοῦ σλαβισμοῦ ἀποδεικνύει

τὸ βάσιμον τοῦ Ἰδεώδους ὅπερ παρεσκεύασε. Γεγονότα οἷα ἡ προσάρτησις τῆς Βοσνίας καὶ Ἐρζεγοβίνης εἶνε ἀπλή παροδικὴ καχεξία ἐν τῷ βίῳ τοῦ σλαβισμού. Αἱ γυναῖκες τοῦ σλαβισμού κρύπτουσιν εἰς τὰ στήθη των πῦρ τὸ ὁποῖον προώρισται νὰ ἀποβῆ ἀπείρως κραταιότερον πάντων τῶν πολεμάρχων καὶ βασιλέων. Δὲν ἀπαιτεῖται πολλὴ σκέψις ὅπως πεισθῆ τις ὅτι ἡ ὑπεροχὴ τῶν σλάβων ἐν τε τῇ ἀνατολικῇ καὶ τῇ κεντρικῇ Εὐρώπῃ εἶνε ἀναπόδραστος. Ὑπὸ μίαν ἢ ἄλλην μορφήν ἢ ὅλη ἐκτασις ἀπὸ Πέτρουπόλεως μέχρι Πράγας, καὶ ἀπὸ Πράγας μέχρι Ἀδριανουπόλεως θὰ καλυφθῆ ὑπὸ ὁμοσπονδίας ἢ ὁμοσπονδιῶν ἐλευθέρων ἀντοκυβερνωμένων πολιτειῶν βιουσῶν ἐν εἰρήνῃ ὅσον καὶ τὰ ἐλβετικὰ καντόνια, πολιτειῶν ἐν αἷς οἱ σλάβοι λόγῳ τῆς ἀριθμητικῆς των ὑπεροχῆς θὰ προεξίρῃσιν. "Ἴνα ἐπισπευσθῆ ὁ θρίαμβος οὗτος, φεῦ ἀγομαὶ νὰ εἶπω, ἵνα μὴ ματαιωθῆ ὁ θρίαμβος οὗτος, ἐν σύνθημα δέον οἱ σλάβοι νὰ ἔχωσιν ἐν ὄψει διηνεκῶς τοῦτο· Ἐν τῇ ἐνάσει ἢ ἰσχύς. Οἱ σλάβοι ἠνωμένοι δύνανται νὰ νικήσωσιν ὅλους τοὺς ἐχθροὺς των, διηρημένοι θὰ διαμείνωσιν ἔρμαια τῶν γειτόνων των. Εἰρήνη, ἐνότης, ὑπομονή· αὕτη δέον νὰ εἶνε ἡ σημαία τοῦ σλαβικοῦ κόσμου, ἐὰν μέλλῃ νὰ βλαστήσῃ καὶ ὠριμίωσῃ ὁ καλὸς σπόρος ὃν ἡ Λίκατερίνα ἔσπειρεν ἐν ταῖς ζοφεραῖς ἡμέραις τῆς θυέλλης καὶ τῆς καταγίδος. Ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦτου θὰ πραγματοποιθῆ ἡ μεγαλεπήβολος ὀπτασία της, ἀνατέλλοντος τοῦ κράτους μιᾶς παμμεγίστης Σλαβίας, ἣτις θὰ ὑπερακοντίσῃ τὴν αἰγλήν τῆς Ῥώμης, καὶ τὴν μάτην ἐπιδιωχθεῖσαν ἐντέλειαν τῆς Ἑλλάδος. Τότε τὸ τρεμοσβύνον φῶς τῆς Ἑσπερίας θὰ ἀπορροφηθῆ ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς Ἀνατολικῆς Ἡούς.

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΩΝ.

Τὸ μέγα διεθνὲς συνέδριον πρὸς προστασίαν τῶν ζώων, τὸ γενόμενον ἐν Λονδίῳ καθ' ἃ ἡ ΕΡΕΥΝΑ ἤδη περιέγραψεν, ἐπέτυχε πληρέστατα, ἀποδείξαν ὅτι ἡ ἔνωσις ἀποτελεῖ πάντοτε δύναμιν.

Τὸ συνέδριον τοῦτο εἶχε κυρίως δύο σκοποὺς: Νὰ συνδράμῃ εἰς τὸ κίνημα ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῶν βασάνων εἰς τὰ ζῶα χάριν ἐπιστημονικῶν σκοπῶν· νὰ ἀντισταθῆ ἐρρωμένως κατὰ παντὸς εἶδους σκληροτήτων πρὸς τὰ ζῶα. Τὸ συνέδριον ὑπεστηρίζετο ὑπὸ 250 περίπου ἑταιρειῶν πρὸς προστασίαν τῶν ζώων ἐν ταῖς Βρεττανικαῖς νήσοις, Γαλλίᾳ, Βελγίῳ, Ὁλλανδίᾳ, Γερμανίᾳ, Σκανδιναυικαῖς χώραις, Φινλανδίᾳ, κλπ., αἵτινες εἶχον στείλει ἀντιπροσώπους πολλοὺς ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἐκ τῶν πρώτων τάξεων. Τὴν πρώτην ἡμέραν ἐγένετο λαμπρὰ ὑποδοχὴ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Οὐέστμινστερ, ὅπου ἐψάλλησαν ἴσματα, ἐπαίχθη μουσικὴ καὶ προσηνέχθησαν ἀναψυκτικὰ εἰς τοὺς προσκεκλημένους. Ἐπὶ τῆς ὑποδοχῆς ἦσαν ἡ δούκισσα Χάμιλτον, ἡ πριγκίπισσα Μαρία Λουίζα τῶν Βουρβόνων, δούκισσα τῆς Σεβίλλης, ἡ πριγκί-

κίπισσα Λαίβενσταϊν Βερτάϊμ καὶ πολλοὶ ἄλλαι δούκισσαι, πριγκίπισσαι καὶ λαῖδαι. Πρόεδρος ἦτο ὁ ἄγγλος βουλευτὴς Σέρ Γεώργιος Κέκεβιτς ὅστις καὶ ἐξεφώνησε τὸν ἐναρκτήριον λόγον. "Ἐν δωμάτιον ἐν τῇ ἐκθέσει, τῇ γενομένῃ συγχρόνως ἐν Κίξτον Χῶλ, ὅπου ἡ ἔδρα τοῦ συνεδρίου, ἦτο προωρισμένον νὰ δείξῃ εἰς τὸν κόσμον ὅτι οὐδὲ τῶν δερμάτων τῶν ζώων ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην ὁ ἄνθρωπος. Καὶ πρῶγματι, εἶδομεν ὑποδήματα καὶ κιβώτια καὶ χαρτοθήκας, κλπ., ἐξ ὕλης ὁμοιοζούσης τελείως πρὸς δέρμα καὶ ἐχούσης τὴν αὐτὴν ἀντοχὴν καὶ κομψότητα πρὸς τὸ δέρμα. Διάγραμμα τι ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐδείκνυε τὰς βανασότητας τοῦ ἐμπορίου τοῦ δέρματος φώκης. "Ἄλλο δωμάτιον ἦτο ἀφιερωμένον εἰς γυναικείους πῖλους μὴ περιέχοντας οὐδὲν πτηνὰ οὐδὲ κἂν πτερὰ πτηνῶν. Τέλος, δύο δωμάτια τοῦ Κίξτον Χῶλ εἶχον μετατραπῆ εἰς ἀκρεοφαγικὸν ἐστιατόριον, ὅπου τὰ μέλη εὕρισκον θαυμασίαν ἀναίμακτον τροφήν ἀντὶ ἐνὸς μένου σεληνίου. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἐγένετο μεγάλη διαδήλωσις τῶν φίλων τῶν ζώων, καταλήξασα εἰς Χάϊντ Πάρκ, ὅπου λόγοι ἐξεφωνήθησαν καὶ ἀποφάσεις ἐψηφίσθησαν, αἵτινες εὐχόμεθα νὰ πραγματοποιηθῶσι.

ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΞΕΡΕΙ ΚΑΝΕΙΣ.

ΚΩΜΩΔΙΑ ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ ΣΩ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ.

ΠΡΑΞΙΣ Δ' (ἴδε σελίδα 109).

Τὸ αὐτὸ δωμάτιον. Ἡ ὦρα ἐννέα. Ἀνάπτονται τὰ φῶτα, ἀλλὰ τὰ παράθυρα μένου ἀνοιχτά, ὥστε φαίνονται σειραὶ κρεμασμένων ἐνετικῶν φανῶν ἰξωθεν, καὶ ὁ ἀστερόεις οὐρανὸς ἐπέκεινα. Ἡ μουσικὴ καιανίζει χωρὴν ἐν τῷ κήπῳ, πρίγουσα τὸν ἦχον τῆς θαλάσσης.

Ὁ ὑπηρέτης εἰσέρχεται, ὀδηγῶν ἔσω τὸν Κράμπτον καὶ τὸν Μακκώμας. Ὁ Κράμπτον φαίνεται συνεσταλμένος καὶ ἀνήσυχος. Κάθεται ὥσει κεκμηκῶς καὶ μετὰ δειλίας ἐπὶ τοῦ σοφῆ.

Ὑπηρέτης. Αἱ κυρίαὶ ἐπῆγαν νὰ κάμουν ἓνα γύρον διὰ νὰ ἰδοῦν τὰς μετεμφίσεις. "Ἄν ἀγαπᾶτε, παρακαλῶ καθίσατε καὶ πηγαίνω νὰ τῆς εἶπω. [Ἐτοιμάζεται νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸν κήπον διὰ τοῦ γαλλικοῦ παραθύρου ὅταν ὁ Μακκώμας τὴν σταματᾷ.]

Μακκώμας. Περίμεινε ὀλίγον. Ἐὰν ἔλθῃ καὶ ἄλλος κύριος, ὀδήγησέ τον μέσα ἀμέσως, διότι τὸν περιμένωμεν.

Ὑπηρέτης. Πολὺ καλὰ, κύριε. Τὸ ὄνομά του;

Μακκώμας. Μπῶν. Ὁ κ. Μπῶν. Δὲν εἶνε γνωστὸς τῆς κυρίας Κλίνδον ὥστε πιθανὸν νὰ σοῦ δόσῃ τὸ ἐπισκεπτήριόν του. Ἐπομένως πρόσεξε διότι τὸ ὄνομά του τὸ γράφει Μπομὸν καίτοι λέγεται Μπῶν. Μὴ τὸ λησμονήσῃς.

Ὑπηρέτης [μειδίῳ]. Μείνετε ἤσυχος, κύριε, τύσῃ μᾶλλον ὅπου καὶ ἐγὼ λέγομαι Μπῶν. Αὐτὸ εἶνε τὸ ὄνομά μου, μολονότι ἐδῶ κάτω εἶμαι γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Βάλσαμος Βάλτερς. Εἶνε δικαίωμά μου, ἂν θέλω, νὰ τὸ γράφω Μπομὸν, ἀλλὰ εἶπα καλῆτερα νὰ μὴ φανῶ τόσον αὐθάδης. Εἶνε ἀριστοκρατικώτερον τὸ Μπομὸν. Ἡ καταγωγὴ εἶνε γερμανικὴ, ἀλλὰ διὰ ἓνα ὑπηρέτην δὲν εἶνε συστατικὸν νὰ καταγεται ἀπὸ ἀριστοκρατίαν.

Μακκώμας. Καλὰ, καλὰ. Βέβαια, ὅπως καὶ ὁ Γέννησον λέγει: "Ἀξίζουσι πλείοτερον τῶν τίτλων, αἱ καρδίαι καὶ αἷματος νορμανδικοῦ, ἢ ἀφελῆς σου πίστις."

Ἐπιπρόσθετος. Αὐτὸ πολὺ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν θέσιν κανενός, κύριε. Ἐὰν ἦσαστε ὑπηρέτης, κύριε, θὰ ἀνεκαλύπτετε ὅτι ἡ ἀφελὴς πίστις θὰ σᾶς ἀφινεν εἰς τοὺς δρόμους ἀκριβῶς ὅσον καὶ τὸ νορμανδικὸν αἷμα. Καλῆτερα μοῦ ἔρχεται νὰ γράψω τὸ ὄνομά μου Μπόιν, καὶ νὰ ἔχω τὸν νοῦν μου εἰς τὴ θέσι του. Ἄλλὰ σᾶς κρατῶ τὸν καιρὸν σας, κύριε. Νὰ μὲ συγχωρήτε. Ἐσεῖς πταίετε ὅπου εἰσθε τόσοι καταδικετικοί. Πηγαίνω νὰ εἰπῶ εἰς τὰς κυρίας ὅτι εἴθε ἐδῶ. [Ἐξέρχεται εἰς τὸν κῆπον διὰ τοῦ παραθύρου.]

Μακκώμας. Κράμπτον, λοιπὸν βασιζομαι εἰς τὸν λόγον σου, ἢ ὄχι;

Κράμπτον. Ναί, ναί. Θὰ εἶμαι ἡσυχος, θὰ ἔχω ὑπομονήν. Θὰ πράξω τὸ κατὰ δύναμιν.

Μακκώμας. Ἐχε ὑπ' ὄψιν ὅτι δὲν σε προδίδω. Τοὺς εἶπα ὅτι αὐτοὶ πταῖουν, καθ' ὀλοκληρίαν.

Κράμπτον. Μοῦ εἶπες ὅτι ἐγὼ πταίω καθ' ὀλοκληρίαν.

Μακκώμας. Σοῦ εἶπα τὴν ἀλήθειαν.

Κράμπτον [μὲ παράπονον]. Ἐγὼ δὲν ζητῶ ἄλλο ἀπὸ αὐτοὺς παρὰ μόνον τὸ δίκαιον!

Μακκώμας. Καὶ μὲνε Κράμπτον, τὸ δίκαιον μὴ τὸ ζητῆς. Ἄφου ἔχεις νὰ κάμῃς μὲ παιδιὰ. Ἐὰν σκοπεῖς νὰ ζητήσης ὄρους τοιούτου εἶδους, καλῆτερα εἶνε νὰ πᾶμε νὰ φύγωμεν ἀμέσως.

Κράμπτον. Ἄλλὰ θὰ ὁμολογήσης ὅτι ἔχω δικαίωμα νὰ—

Μακκώμας [μὲ ἀνεχόμενος]. Δὲν θὰ λάβῃς τὰ δίκαια σου. Ἄπαξ διὰ παντὸς πὲς μου, Κράμπτον, τί ἐννοοῦσαν αἱ ὑποσχέσεις σου περὶ ἡσυχίας; Ἐννοεῖς ὅτι τότε μόνον δὲν θὰ ὑποβάλῃς παράπονα ὅταν δὲν θὰ ἔχῃς παράπονα; Ἐὰν εἶνε ἔτσι, τότε— [Κινεῖται ὡσεὶ διὰ νὰ φύγῃ]

Κράμπτον [παραθλίως]. Ὅχι, ὄχι! ἄφες με ἡσυχον, σὲ παρακαλῶ. Ἄρκετὰ ἔχω ταλαινωθῆ, ἄρκετὰ ἔχω βασανισθῆ. Θὰ πράξω τὸ κατὰ δύναμιν, τί ἄλλο θέλεις; Ἄλλὰ ἂν αὐτὸ τὸ κορίτσι ὀρχίζῃ νὰ μιλήῃ ὅπως μιλεῖ, καὶ νὰ μὲ κυττάξῃ σᾶν— [Σιωπᾶ ἀποτόμως ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ θάπτει τὴν κεφαλὴν του ἐντὸς τῶν χειρῶν του]

Μακκώμας [δυσωπούμενος]. Ἐλα, ἔλα τώρα. Ὅλα θὰ ἔλθουν καλά, ἄρκει μόνον νὰ ἔχῃς ὀλίγην ἀνοχήν. Ἐλα, μὴ κἀνεις ἔτσι. Συγκράτησε τὸν ἑαυτὸν σου! κάποιος ἔρχεται. [Ὁ Κράμπτον ἐνεκα τῆς μεγάλης του ἀθυμίας ἀδιαφορεῖ, καὶ σχεδὸν δὲν ἀλλάσσει στάσιν. Ἡ Γκλόρια εἰσέρχεται ἀπὸ τὸν κῆπον. Ὁ Μακκώμας πηγαίνει εἰς συνάντησίν της εἰς τὸ παράθυρον, ὥστε νὰ τῆς ὁμιλήσῃ χωρὶς νὰ γίνῃ ἀκουστὸς ἀπὸ τὸν Κράμπτον.] Ἐδῶ εἶνε, μὲς Κλάνδον. Κάμε του καλωσύνην. Θὰ σᾶς ἀφήσω μὲ αὐτὸν ἐπὶ μίαν στιγμὴν. [Ἐξέρχεται εἰς τὸν κῆπον. Ἡ Γκλόρια εἰσέρχεται καὶ βαδίζει ψυχρῶς πρὸς τὸ μέσον τοῦ δωματίου.]

Κράμπτον [παρατηρῶν τριγύρω ἐν φόβῳ]. Ποῦ εἶνε ὁ Μακκώμας;

Γκλόρια [ἀδιεφύρως, ἀλλ' ὄχι ἀσυμπαθῶς]. Ἐφυγε—διὰ νὰ μᾶς ἀφήσῃ μόνους. Ἐκ λεπτότητος, ὑποθέτω. [Σταματᾷ παρ' αὐτὸν καὶ τὸν ἐπισκοπεῖ περιέργως.] Αἶ, λοιπὸν, πατέρα;

Κράμπτον [περιέργως εἶδος φιλοπαιγμοσύνης διαλάμπει διὰ μέσου τῆς ἀθυμίας του.] Αἶ, λοιπὸν θυγατέρι; [Παρατηροῦνται ἀμοιβαίως ἐπὶ στιγμὴν μὲ μίαν μελαγχολικὴν συναίσθησιν τοῦ ἀστείου.]

Γκλόρια. Τὸ χέρι σου. [Σφίγγουσι τὰς χεῖρας ἀλλήλων.]

Κράμπτον [κρατῶν τὴν χεῖρα της]. Ἀγαπητή μου, φοβοῦμαι ὅτι ὠμίλησα πολὺ ἀνοικεῖως περὶ τῆς μητρὸς σου σήμερον.

Γκλόρια. Ὄ, μὴ ἀπολογεῖσαι. Καὶ ἐγὼ ἤμην πολὺ ὑψηλὰ ἐνθρονισμένη, ἀλλὰ ἔπεσα. Ὄ, ναί ἡ ὀφρῦς μου ἐταπεινώθη. [Κάθεται εἰς τὸ ἔδαφος παρὰ τὴν καρέκλαν του.]

Κράμπτον. Τί σοῦ συνέβη, παιδί μου;

Γκλόρια. Ὄ, τίποτε. Ἐπαιζα τὸ πρόσωπον τῆς θυγατρὸς

τῆς μητρὸς μου τότε, ἀλλὰ τώρα ὄχι. Τώρα εἶμαι ἡ θυγάτηρ τοῦ πατρὸς μου. [Προσβλέπων αὐτὸν ἀστείως.] Αὐτὸ λέγεται πτώσις, πιστεύω.

Κράμπτον [θυμωθεὶς]. Τί! [Ἡ περιέργως ἐκφρασίς της δὲν ἀλλοιοῦται. Ὁ Κράμπτον παραδίδεται.] Αἶ, βέβαια, ναί, ἀγαπητή μου. Καὶ ἐγὼ ὑποθέτω, εἶνε πτώσις. [Νεύει ἀσυμπαθῶς] Φοβοῦμαι ὅτι εἶμαι κάποτε ὀλίγον εὐερέθιστος! ἀλλὰ γνωρίζω τὸ λογικὸν καὶ τὸ σωστὸν, ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν τὸ ἐφαρμόζω. Ἡμπορεῖς νὰ τὸ πιστεύῃς αὐτό;

Γκλόρια. Νὰ τὸ πιστεύσω! Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶνε ὁ χαρακτήρ μου—ὅπως λέγεις, γνωρίζω τί εἶνε τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ ἀξιοπρεπὲς καὶ τὸ σθεναρὸν καὶ τὸ εὐγενές, ἀκριβῶς ὅπως γνωρίζει καὶ αὐτή! ἀλλὰ, ὄχι! τὰ πράγματα ὅπου κάμνω! τὰ πράγματα ὅπου κάμνω! τὰ πράγματα ὅπου ἀφίνω τοὺς ἄλλους νὰ κάμνουν!!

Κράμπτον [ὀλίγον ἐπιφθόνως, παρὰ τὴν θέλησίν του.] “Ἀκριβῶς ὅπως γνωρίζει καὶ αὐτή”; Ἐννοεῖς ἡ μητέρα σου;

Γκλόρια [ἀψέως]. Ναί, ἡ μητέρα. [Στρέφει πρὸς αὐτὸν, ἔχουσα τὰ γόνατα ἐπὶ τοῦ ἔδαφους καὶ δρᾷ τὰς χεῖρας του.] Ἄκουσε. Προδοσία δὲν ἐπιτρέπεται! οὔτε λέξις, οὔτε σκέψις ἐναντίον της. Αὐτὴ εἶνε ἀνωτέρα ἡμῶν καὶ τῶν δύο—ἀνωτέρα σου, καὶ ἀνωτέρα μου—κατὰ οὐρανοὺς ὅλους ὑπερίνω μας. Εἴμεθα σύμφωνοι;

Κράμπτον. Ναί, ναί, ὅπως θέλεις ἀγαπητή μου.

Γκλόρια [μὲ ἱκανοποιηθεῖσα ἀφίνουσα τὰς χεῖρας του καὶ ἀποσυρομένη]. Δὲν τὴν ἀγαπᾷς.

Κράμπτον. Παιδί μου! δὲν τὴν ἐνυμφεῖσθαι ἐσύ. Τὴν ἐνυμφεῖσθαι ἐγὼ. [Ἐγείρεται βραδέως προσβλέπουσα αὐτὸν μὲ ἀβυσσαν ψυχρότητα.] Μοῦ ἔκαμε μέγα ἄδικον ὅπου μὲ ἐνυμφεῖσθαι χωρὶς νὰ ἔχῃ πραγματικὴν ἀγάπην δι' ἐμέ. Κατόπιν ὅμως, τὸ ὁμολογῶ, τὸ ἄδικον ἦτο ὅλον ἀπὸ μέρους μου. [Τῇ προσφέρει τὴν χεῖρα του πάλιν.]

Γκλόρια [λαμβάνουσα τὴν χεῖρα του στερεῶς καὶ ρουθετικῶς]. Πρῶσεξε. Αὐτὸ εἶνε τὸ ἐπικίνδυνόν μου θέμα. Τὰ αἰσθηματά μου—τὰ ἄθλια, ἄνανδρα γυναικοκρεπῆ αἰσθηματά μου—ἴσως νὰ εἶνε μὲ τὸ μέρος σου! ἀλλὰ ἡ συνείδησίς μου εἶνε μὲ τὸ ἰδικόν της μέρος.

Κράμπτον. Μένω πολὺ εὐχарιστημένος μὲ αὐτὴν τὴν διανομήν, ἀγαπητή μου. Εὐχαριστῶ. [Ὁ Βαλεντίνος φθάνει, Ἡ Γκλόρια ἀμέσως καθίσταται βεβουλευμένως ἀγέρωχος.]

Βαλεντίνος. Συγγνώμην! ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον νὰ εἶρῃ κανεὶς ἐδῶ ὑπηρέτην διὰ νὰ ἀναγγελθῇ. Ἀκόμη καὶ αὐτὸς ὁ ἀνελλιπὴς Γουλιέλμος φαίνεται ὅτι εἶνε εἰς τὸν χορὸν. Θὰ ἐπίγαινα καὶ ἐγὼ, ἀλλὰ δὲν ἔχω πέντε σελήνια διὰ τὸ εἰσιτήριον. Πῶς εἶσαι, Κράμπτον; Καλῆτερα, ἔ;

Κράμπτον. Ἀνέλαβα ἐντελῶς, κύριε Βαλεντίνε, ὄχι χάρις εἰς σᾶς.

Βαλεντίνος. Κύτταξε αὐτὸν τὸν ἀχάριστον γονεά σου, μὲς Κλάνδον. Τὸν ἔσωσα ἀπὸ ὀδυνηρότατον ἄλγους! καὶ μὲ ὑβρίζει!

Γκλόρια [ψυχρῶς]. Λυποῦμαι ὅπου ἡ μήτηρ μου δὲν εἶνε ἐδῶ διὰ νὰ σᾶς ὑποδεχθῇ, κύριε Βαλεντίνε. Δὲν εἶνε ἀκόμη ἀκριβῶς ἐννεα, καὶ περιμένομεν τὸν κύριον περὶ τοῦ ὁποίου εἶπεν ὁ Μακκώμας, τὸν νομικὸν σύμβουλον.

Βαλεντίνος. Τὸν εἶδα! τὸν συνήντησα καὶ τοῦ ὠμίλησα! ἔρχεται. [Μὲ φαιδρὰν κακοβουλίαν.] Θὰ σοῦ ἀρέσῃ, μὲς Κλάνδον! εἶνε ἡ ἐνσάρκωσις τῆς διανοητικῆς δυνάμεως. Εἶνε τοῦτος ἰσχυρός. Αὐτόχρομα ἀκούεται ὁ νοῦς του δουλεύων ἐντὸς τοῦ κρανίου του.

Γκλόρια [μὲ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὸ σκάμμα]. Ποῦ εἶνε;

Ἐπιπρόσθετος [ζωογονούμενος ἐπαισθητῶς· Καφφέ, μίς; Ἄνα-
νήπτει λαμβάνων πνοὴν ἐλπίδος.] Ἀμέσως, μίς; Εὐχαριστῶ,
μίς. Καταλληλότατη στιγμή, μίς· πολὺ γνωστικὴ καὶ
προνοητικὴ· αὐτὸ εἶνε ἡ ἀλήθεια. [Πρὸς τὴν κυρίαν Κλάνδον,
δειλῶς ἀλλὰ μὲ προσδοκίαν.] Ἀγαπάτε σεῖς τίποτε, κυρία;

Κυρία Κλάνδον. Ἐ, — ὦ ναί· κάνει τόση ζέση. Νομίζω
χρειάζεται ἐδῶ ἓνα μεγάλο ἀγγεῖον μὲ λεμονάδα.

Ἐπιπρόσθετος [ἀκτινοβολῶν ἐκ χαῖνης]. Δεμονάδα, κυρία! Μά-
λιστα.

Γκλόρια. Καλὰ λοιπόν, ὁ καφφές νὰ γίνῃ λεμονάδα.
Ῥίψε μέσα καὶ μία φέτα ἀγγουρι.

Ἐπιπρόσθετος [καταγοητευμένος]. Ἀγγουρι, μίς! Μάλιστα,
μίς. [Πρὸς τὸν Μπομών.] Τίποτε ἰδιαίτερον, θέλετε σεῖς,
κύριε. Δὲν σὰς ἀρέσει τὸ ἀγγουρι, ξέρω.

Μπομών. Ἐὰν ἡ κυρία Κλάνδον, ἐπιτρέπη, — οὐίσκι
Σκωτίας.

Ἐπιπρόσθετος. Πολὺ καλὴ, κύριε. [Πρὸς τὸν Κράμπτον.] Οὐί-
σκι Ἴρλανδίας, σεῖς θέλετε, νομίζω, κύριε; [Ὁ Κράμπτον
ἐπιεικῶς διὰ γρυλλισμοῦ. Ὁ ἐπιπρόσθετος στρέφει πρὸς τὸν Βαλεντίνον
ἐταστικῶς.]

Βαλεντίνος. Δεμονάδα μὲ ἀγγουρι.
Ἐπιπρόσθετος. Πολὺ καλὴ, κύριε. [Ἀνακεφαλαίῳ.] Δεμονάδα
διὰ τρεῖς, ἓν Σκωτίας, ἓν Ἴρλανδίας;

Κυρία Κλάνδον. Σωστά, νομίζω.
Ἐπιπρόσθετος [ἀπαξ ἔτι εἰς τὸ στοιχεῖον του]. Πολὺ καλὴ, κυρία
Ἀμέσως κυρία. Εὐχαριστῶ. [Σχεδὸν περὶ διὰ τοῦ παραθύρου,
ἀφοῦ ἠσθάνθη τὴν διαπασῶν τῆς εὐδαιμονίας ἐντὸς τριῶν λεπτῶν.]

Μακκόμας. Ἐμποροῦμεν νὰ ἀρχίσουμε τώρα, ὑποθέτω.
Μπομών. Πρέπει νὰ περιμείνωμεν νὰ ἔλθῃ ὁ σύζυγος τῆς
κυρίας Κλάνδον.

Κράμπτον. Τί ἐννοεῖτε; Ἐγὼ εἶμαι ὁ σύζυγός της;
Μπομών [πάραιτα ἐπιπίπτων ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως μεταξὺ τῆς δη-
λώσεώς του ταύτης καὶ τῆς προηγουμένης]. Εἶπετε πρὸ ὀλίγου
ὅτι τὸ ὄνομά σας εἶνε Κράμπτον.

Κράμπτον. Καὶ εἶνε.
Κυρία Κλάνδον }
Γκλόρια } [καὶ οἱ τέσσαρες ὁμιλοῦν
Μακκόμας } ταύτοχρόνως].
Βαλεντίνος }

Μπομών [πύγων ὕλιος εἰς δύο βροντοφάνους λέξεις]. Μίαν
στιγμὴν. [Νεκρικὴ σιγή.] Παρακαλῶ ἐπιτρέψατέ μοι. Κυ-
θίσατε, ὅλοι. [Ἐπακούουν ταπεινῶς. Ἡ Γκλόρια ἐκλέγει τὴν
ἀναπαυτικὴν καρέκλαν παρὰ τὴν ἐστίαν Ὁ Βαλεντίνος διαλισθαίνει
πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ δωματίου, ὅπισθὲν τῆς καὶ κάθεται ἐπὶ τοῦ
σοφᾶ ἀντικρὺ τοῦ παραθύρου, ὥστε νὰ τὴν βλέπῃ. Ὁ Κράμπτον
κάθεται ἐπὶ τοῦ σοφᾶ, μὲ τὰ ἰώτα ἐστραμμένα πρὸς τὸν Βαλεντίνον.
Ἡ κυρία Κλάνδον, ἡ ὁποία καθ' ἕλκον τὸ διάστημα παρέμεινε εἰς τὸ
ἀντίθετον μέρος τοῦ δωματίου διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸν Κράμπτον ὅσον τὸ
δυνατὸν περισσότερο, κάθεται πλησίον εἰς τὴν θύραν, ἔχουσα τὸν
Μακκόμα παρ' αὐτὴν, ἀριστερᾶ. Ὁ Μπομών τοποθετεῖ ἑαυτὸν
μετὰ ἀρχιδικαστικῶν στόμφου, εἰς τὸ κέντρον τῆς ὁμάδος, πλησίον
εἰς τὴν γωνίαν τῆς τραπέζης ἐκ τοῦ μέρους τῆς κυρίας Κλάνδον.
Ἀηδέσης τῆς τοποθετήσεως ἄλλων, προσηλάνει τὸν Κράμπτον μὲ τὸ
ἔμμα του, καὶ ἀρχίζει.] Ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ταύτῃ, ὡς φαίνεται,
τὸ μὲν ὄνομα τοῦ συζύγου εἶνε Κράμπτον, τῆς δὲ συζύγου,
Κλάνδον. Τοιουτρόπως ἔχομεν ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ αὐτοῦ τῆς
ὑποθέσεως στοιχεῖον συγχύσεως.

Βαλεντίνος [ἐγειρόμενος καὶ ὁμιλῶν, ἐκ τῆς θέσεώς του μὲ ἐν
γόνυ ἐπὶ τοῦ σοφᾶ]. Ἀλλὰ εἶνε ἀπλουστάτον—

Μπομών [ἐκμηδενίζων αὐτὸν διὰ κεραυνοῦ ἐκ λέξεων]. Ναί· ἡ
κυρία Κλάνδον προσέλαβεν ἄλλο ὄνομα. Αὐτὴ εἶνε ἡ πρό-
δηλος ἐξήγησις τὴν ὁποίαν, ἐφοβήθητε ὅτι δὲν θὰ ἠδυνάμην
νὰ διακρίνω ἐγὼ. Διωπιστεῖτε πρὸς τὴν νοημοσύνην μου,

κύριε Βαλεντίνε— [Σταματῶν αὐτὸν μέλλοντα νὰ διαμαρτυρηθῇ.]
"Ὅχι· δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀπαντήσετε εἰς τοῦτο· ἐπιθυμῶ νὰ τὸ
ἀναλογισθῆτε ὅταν αἰσθανθῆτε τὴν προσεχῆ ὄρμην εἰς τὸ
νὰ μὲ διακόψετε.

Βαλεντίνος [τεθαμβωμένος]. Αὐτὸ λέγεται ἀλιευσόδεσις
ψύλλου· διαμαρτύρησις διὰ ψύλλου πῆδημι. Τί πειράζει
ἢ διαφύρα τοῦ ὀνόματος; [Κάθεται.]

Μπομών. Θὰ σὺς εἶπω ἐγὼ τί πειμίζει, κύριε. Πειράζει
διότι, ἐὰν ἡ οἰκογενειακὴ αὐτὴ διένεξις μέλλῃ νὰ ἐξομαλυνθῇ,
ὅπως ὅλοι ἐλπίζομεν νὰ ἐξομαλυνθῇ, ἡ κυρία Κλάνδον, λόγω
κοινωνικῆς εὐκολίας καὶ εὐπρεπείας, θὰ ἀναγκασθῇ νὰ προσ-
λάβῃ τὸ ὄνομα τοῦ συζύγου της. [Ἡ κυρία Κλάνδον προσλαμ-
βάνει ἔκφρασιν ἀκατακλήτου ἰσχυρογνωμοσύνης.] Ἡ, ἄλλως, ὁ
κ. Κράμπτον θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ὀνομασθῇ Κλάνδον. [Ὁ
Κράμπτον προσλαμβάνει ἔκφρασιν ἀδαμάστου ἀποφασιστικότητος
ὅτι οὐδέποτε θὰ πράξῃ τοιοῦτον τι.] Ἴσως τὸ νομίζετε εὐκολον
πρῶγμα αὐτὸ, κύριε Βαλεντίνε. [Κυττάζει ἐνδεικτικῶς τὴν
κυρίαν Κλάνδον, εἶτα τὸν Κράμπτον.] Διαφωνῶ πρὸς ὑμᾶς.
[Ἀναπίπτει ἐπὶ τῆς καρέκλας του, συνοφρυνόμενος βαρέως.]

Μακκόμας [δειλῶς]. Νομίζω, Μπομών, δὲν θὰ ἦτο καλῆ-
τερα νὰ λύσωμεν τὰ σπουδαῖα ζητήματα πρῶτον;

Μπομών. Μακκόμα, δὲν θὰ ὑπάρξῃ δυσκολία διὰ τὰ
σπουδαῖα ζητήματα. Οὐδέποτε ὑπάρχει τοιαύτη. Τὰ μικρὰ
πρῶγματα εἶνε ὅπου φέρουν τὸ ναυάγιον εἰς τὸ στόμιον
τοῦ λιμένος. [Ὁ Μακκόμας προσλαμβάνει ἔκφρασιν ὡσαν νὰ
θεώρῃ αὐτὸ παραδοξολογίαν.] Δὲν συμφωνεῖς μαζί μου, ἔ;

Μακκόμας [κολακευτικῶς]. Ἐὰν ἐσυμφωνοῦσα—
Μπομών [διακόπτων αὐτὸν]. Ἐὰν ἐσυμφωνοῦσες, θὰ ἦσο
ἐγὼ, ἀντὶ ὅπου εἶσαι ἐκεῖνο ὅπου εἶσαι.

Μακκόμας [θωπευτικῶς]. Ἐννοεῖται, Μπομών, ἡ εἰδικότης
σου—

Μπομών [πάλιν διακόπτων αὐτὸν]. Ἡ εἰδικότης μου εἶνε νὰ
ἔχω δίκαιον ὅταν οἱ ἄλλοι ἔχουν ἀδικίαν. Ἐὰν ἐσυμφωνοῦσες
μαζί μου δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη τῆς παρουσίας μου ἐνταῦθα.
[Προσνεύει πρὸς αὐτὸν, ἵνα εἰσῶθῃ τὸν συλλογισμὸν εἰς τὴν ἀντί-
ληψίν του· εἶτα στρέφει αἰφνιδίως καὶ μετὰ δυνάμεως πρὸς τὸν
Κράμπτον.] Τώρα σεῖς, κύριε Κράμπτον· ποῖον ἀκριβῶς
σημαῖον τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἶνε ὅπου ἰδιαίτερος ποθεῖτε;

Κράμπτον [ἀρχίζων βραδέως]. Ἐπιθυμῶ νὰ θέσω κατὰ μέρος
πᾶσαν φίλαυτον βλέψιν, εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο—

Μπομών [διακόπτων αὐτὸν]. Αὐτὸ τὸ ἐπιθυμοῦμεν ὅλοι,
κύριε Κράμπτον. [Πρὸς τὴν κυρίαν Κλάνδον.] Σεῖς ἐπιθυ-
μεῖτε νὰ θέσετε κατὰ μέρος πᾶσαν φίλαυτον βλέψιν, κυρία
Κλάνδον;

Κυρία Κλάνδον. Ναί· δὲν λαμβάνω ὑπ' ὄψιν τὰ ἰδικά
μου αἰσθήματα παρισταμένη ἐνταῦθα.

Μπομών. Καὶ σεῖς, μίς Κλάνδον;

Γκλόρια. Ναί.

Μπομών. Βεβαίως, τὸ ἐγνώριζα. Ὅλοι εἴμεθα τῆς αὐτῆς
ιδέας.

Βαλεντίνος. Ἐκτὸς ἐμοῦ. Οἱ σκοποὶ μου εἶνε φίλαυτοι.

Μπομών. Αὐτὸ εἶνε ἐπειδὴ φρονεῖτε ὅτι μία προσποίησης
εὐλικρινείας θὰ παραγάγῃ καλῆτέραν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς δε-
σποινίδος Κλάνδον παρὰ μία προσποίησης ἀφιλοκερδείας.
[Ὁ Βαλεντίνος τέλει ἀφοπλισθεὶς καὶ κατατροπωθεὶς ὑπὸ τῆς
δικαιοσύνης ταύτης παρατηρήσεως ζητεῖ καταφύγιον εἰς ἓν ἀσθενές,
ἄφωνον μειδίωμα. Ὁ Μπομών, ἱκανοποιηθεὶς διὰ τὴν τελεσφόρον
καταστολὴν παντὸς ἀνταρτικῶν κινήματος, τὴν ὁποίαν κατέβρασε
ἀναπίπτει ἐπὶ τῆς καρέκλας του μὲ ἦθος δεικνύον ὅτι εἶχε ἐτοιμασθῆ
ἀκροασθῆ ἀνεκτικῶς ὅλα των τὰ κατ' ἀλλήλων παράπονα.]

(ἔπεται τὸ τέλος.)

Μπομών [ἐκμηδενίζων αὐτὸν διὰ κεραυνοῦ ἐκ λέξεων]. Ναί· ἡ
κυρία Κλάνδον προσέλαβεν ἄλλο ὄνομα. Αὐτὴ εἶνε ἡ πρό-
δηλος ἐξήγησις τὴν ὁποίαν, ἐφοβήθητε ὅτι δὲν θὰ ἠδυνάμην
νὰ διακρίνω ἐγὼ. Διωπιστεῖτε πρὸς τὴν νοημοσύνην μου,

κύριε Βαλεντίνε— [Σταματῶν αὐτὸν μέλλοντα νὰ διαμαρτυρηθῇ.]
"Ὅχι· δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀπαντήσετε εἰς τοῦτο· ἐπιθυμῶ νὰ τὸ
ἀναλογισθῆτε ὅταν αἰσθανθῆτε τὴν προσεχῆ ὄρμην εἰς τὸ
νὰ μὲ διακόψετε.

Βαλεντίνος [τεθαμβωμένος]. Αὐτὸ λέγεται ἀλιευσόδεσις
ψύλλου· διαμαρτύρησις διὰ ψύλλου πῆδημι. Τί πειράζει
ἢ διαφύρα τοῦ ὀνόματος; [Κάθεται.]

Μπομών. Θὰ σὺς εἶπω ἐγὼ τί πειμίζει, κύριε. Πειράζει
διότι, ἐὰν ἡ οἰκογενειακὴ αὐτὴ διένεξις μέλλῃ νὰ ἐξομαλυνθῇ,
ὅπως ὅλοι ἐλπίζομεν νὰ ἐξομαλυνθῇ, ἡ κυρία Κλάνδον, λόγω
κοινωνικῆς εὐκολίας καὶ εὐπρεπείας, θὰ ἀναγκασθῇ νὰ προσ-
λάβῃ τὸ ὄνομα τοῦ συζύγου της. [Ἡ κυρία Κλάνδον προσλαμ-
βάνει ἔκφρασιν ἀκατακλήτου ἰσχυρογνωμοσύνης.] Ἡ, ἄλλως, ὁ
κ. Κράμπτον θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ὀνομασθῇ Κλάνδον. [Ὁ
Κράμπτον προσλαμβάνει ἔκφρασιν ἀδαμάστου ἀποφασιστικότητος
ὅτι οὐδέποτε θὰ πράξῃ τοιοῦτον τι.] Ἴσως τὸ νομίζετε εὐκολον
πρῶγμα αὐτὸ, κύριε Βαλεντίνε. [Κυττάζει ἐνδεικτικῶς τὴν
κυρίαν Κλάνδον, εἶτα τὸν Κράμπτον.] Διαφωνῶ πρὸς ὑμᾶς.
[Ἀναπίπτει ἐπὶ τῆς καρέκλας του, συνοφρυνόμενος βαρέως.]

Μακκόμας [δειλῶς]. Νομίζω, Μπομών, δὲν θὰ ἦτο καλῆ-
τερα νὰ λύσωμεν τὰ σπουδαῖα ζητήματα πρῶτον;

Μπομών. Μακκόμα, δὲν θὰ ὑπάρξῃ δυσκολία διὰ τὰ
σπουδαῖα ζητήματα. Οὐδέποτε ὑπάρχει τοιαύτη. Τὰ μικρὰ
πρῶγματα εἶνε ὅπου φέρουν τὸ ναυάγιον εἰς τὸ στόμιον
τοῦ λιμένος. [Ὁ Μακκόμας προσλαμβάνει ἔκφρασιν ὡσαν νὰ
θεώρῃ αὐτὸ παραδοξολογίαν.] Δὲν συμφωνεῖς μαζί μου, ἔ;

Μακκόμας [κολακευτικῶς]. Ἐὰν ἐσυμφωνοῦσα—
Μπομών [διακόπτων αὐτὸν]. Ἐὰν ἐσυμφωνοῦσες, θὰ ἦσο
ἐγὼ, ἀντὶ ὅπου εἶσαι ἐκεῖνο ὅπου εἶσαι.

Μακκόμας [θωπευτικῶς]. Ἐννοεῖται, Μπομών, ἡ εἰδικότης
σου—

Μπομών [πάλιν διακόπτων αὐτὸν]. Ἡ εἰδικότης μου εἶνε νὰ
ἔχω δίκαιον ὅταν οἱ ἄλλοι ἔχουν ἀδικίαν. Ἐὰν ἐσυμφωνοῦσες
μαζί μου δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη τῆς παρουσίας μου ἐνταῦθα.
[Προσνεύει πρὸς αὐτὸν, ἵνα εἰσῶθῃ τὸν συλλογισμὸν εἰς τὴν ἀντί-
ληψίν του· εἶτα στρέφει αἰφνιδίως καὶ μετὰ δυνάμεως πρὸς τὸν
Κράμπτον.] Τώρα σεῖς, κύριε Κράμπτον· ποῖον ἀκριβῶς
σημαῖον τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἶνε ὅπου ἰδιαίτερος ποθεῖτε;

Κράμπτον [ἀρχίζων βραδέως]. Ἐπιθυμῶ νὰ θέσω κατὰ μέρος
πᾶσαν φίλαυτον βλέψιν, εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο—

Μπομών [διακόπτων αὐτὸν]. Αὐτὸ τὸ ἐπιθυμοῦμεν ὅλοι,
κύριε Κράμπτον. [Πρὸς τὴν κυρίαν Κλάνδον.] Σεῖς ἐπιθυ-
μεῖτε νὰ θέσετε κατὰ μέρος πᾶσαν φίλαυτον βλέψιν, κυρία
Κλάνδον;

Κυρία Κλάνδον. Ναί· δὲν λαμβάνω ὑπ' ὄψιν τὰ ἰδικά
μου αἰσθήματα παρισταμένη ἐνταῦθα.

Μπομών. Καὶ σεῖς, μίς Κλάνδον;

Γκλόρια. Ναί.

Μπομών. Βεβαίως, τὸ ἐγνώριζα. Ὅλοι εἴμεθα τῆς αὐτῆς
ιδέας.

Βαλεντίνος. Ἐκτὸς ἐμοῦ. Οἱ σκοποὶ μου εἶνε φίλαυτοι.

Μπομών. Αὐτὸ εἶνε ἐπειδὴ φρονεῖτε ὅτι μία προσποίησης
εὐλικρινείας θὰ παραγάγῃ καλῆτέραν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς δε-
σποινίδος Κλάνδον παρὰ μία προσποίησης ἀφιλοκερδείας.
[Ὁ Βαλεντίνος τέλει ἀφοπλισθεὶς καὶ κατατροπωθεὶς ὑπὸ τῆς
δικαιοσύνης ταύτης παρατηρήσεως ζητεῖ καταφύγιον εἰς ἓν ἀσθενές,
ἄφωνον μειδίωμα. Ὁ Μπομών, ἱκανοποιηθεὶς διὰ τὴν τελεσφόρον
καταστολὴν παντὸς ἀνταρτικῶν κινήματος, τὴν ὁποίαν κατέβρασε
ἀναπίπτει ἐπὶ τῆς καρέκλας του μὲ ἦθος δεικνύον ὅτι εἶχε ἐτοιμασθῆ
ἀκροασθῆ ἀνεκτικῶς ὅλα των τὰ κατ' ἀλλήλων παράπονα.]

(ἔπεται τὸ τέλος.)

ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.

ΚΑΤΑ ΤΟΥΤΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΤΗΣ ΑΕΡΓΙΑΣ.

Εἶνε δύσκολον νὰ φαντασθῆ τις τύχην σκληροτέραν τοῦ βίου ὃν διανύουν χιλιάδες ἐργατῶν ἐν πάσῃ χώρᾳ, ριπτόμενοι εἰς τοὺς δρόμους ὑπὸ τῶν ἐργοστασιαρχῶν καὶ μὴ εὐρίσκοντες ἐργασίαν. Ὁ ὑπάρχων πολιτισμὸς ἐν τῇ οἰκονομικῇ συστάσει του εἶνε τοιοῦτος, ὥστε, ὡς παρετηρήθη, περιοδικῶς ἀνὰ δεκαετίαν συμβαίνει ἢ καταδίκη αὐτῆ χιλιάδων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰς ἀργίαν καὶ ἐπομένως πείναν. Τὴν τραγικότητα τῆς τύχης τῶν ἐργατῶν τούτων καὶ τῶν οἰκογενειῶν των δυνάμεθα μόνον νὰ φαντασθῶμεν· ἀδυνατοῦμεν νὰ τὴν περιγράψωμεν. Καὶ ὅταν τις καλῶς τὴν φαντασθῆ, δὲν δύναται, εἴν εἶνε ἄνθρωπος, νὰ ἡσυχάσῃ ἀπολαύων τὰ ἀγαθὰ τοῦ βίου δι' αὐτοὶ οἱ νῦν ἄστεγοι καὶ ἀνέστιοι δημιουργοὶ των ἐμόχθησαν ἐπὶ ἡμέρας καὶ νύκτας. Ἐάν εἶνε πατριώτης, δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ἡσυχάσῃ ἀναλογιζόμενος ὅποια παράλυσις βαθμηδὸν ἐρπυσσα μέλλει νὰ πλήξῃ τὸ ἔθνος του. Πολλαχού πολλὰ σχέδια ἐπένοήθησαν πρὸς ἄρσιν τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι τὸ κακὸν εἶνε ἐμφυτον εἰς τὴν κεφαλαιοκρατικὴν σύστασιν τῆς κοινωνίας. Δὲν εἶνε ὅμως ἐμφρον νὰ περιμείνωμεν τὴν πτώσιν τῆς κεφαλαιοκρατίας διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν ἄρσιν τοῦ κακοῦ. Εἶνε ἐπάναγκες ὅπως καὶ οἱ προσδοκῶντες καὶ οἱ μὴ προσδοκῶντες τὴν πτώσιν τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος ἐνασχοληθῶσιν εἰς εὑρεσιν φαρμάκου κατὰ τῆς δεινῆς ταύτης κοινωνικῆς πληγῆς. Μεταξὺ τῶν φαρμάκων ἅτινα ἐπενοήθησαν τὸ μέχρι τοῦδε σχὸν εὐάρεστα ἀποτελέσματα εἶνε τὸ γερμανικὸν σύστημα καθ' ὃ ὁ ἐργάτης προστατεύεται δι' ἀσφαλιστικῆς δικαιοπραξίας μετὰ τοῦ κράτους. Ἐν Ἀγγλίᾳ προτείνεται ἢ μίμησις τοῦ γερμανικοῦ τούτου παραδείγματος μὲ περαιτέραν ἐπέκτασιν. Ἀσφάλεια ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐνεργοῦνται ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ παντὸς κινδύνου, ὑπὸ ἰδιωτικῶν ἐταιρειῶν. Ἡ Γερμανία ἔδωκε τὴν νύξιν ὅτι ἀντὶ ἰδιωτικῆς Ἐταιρείας, τὸ κράτος δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἀσφάλειαν κατὰ τοῦ νέου τούτου κινδύνου—τοῦ κινδύνου ν' ἀπολέσῃ ὁ ἐργάτης τὴν ἐργασίαν του. Τὴν νύξιν ταύτην ἢ Ἀγγλία λαμβάνουσα, ἐργάζεται νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ μὲ πλείονα ἐπέκτασιν. Ἡ πρὸς τὴν Ἀνθρωπότητα, ἐπομένως, ὑπηρεσία αὐτῆ τῆς Γερμανίας εἶνε ἀνεκτίμητος. Ὀντως θαυμασμὸν ἐμποιεῖ ἢ ἰδέα ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, αἱ παραγωγικαὶ τάξεις τῆς Γερμανίας θὰ εἶνε ἡσφαλισμέναι κατὰ τῶν τεσσάρων κινδύνων· τοῦ γήρατος, τοῦ τυχαίου παθήματος, τῆς ἀνισχυρότητος, καὶ τῆς νόσου· καὶ τὸ θαυμαστότερον εἶνε ὅτι τὸ κράτος θὰ εἶνε σχεδὸν ἀμέτοχον τῆς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένης δαπάνης. Ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ μὲν δυνάμει νόμων, τὸ δὲ τῇ δράσει Ἐταιρειῶν, ὑπάρχει ἰκανὴ ἀσφάλεια κατὰ τῶν εἰρημένων κινδύνων. Ἐπολείπεται μόνον, τῇ νύξει τῆς γερμανικῆς πρωτο-

βουλίας, νὰ ἀναχθῶσιν αἱ ἀσφάλεια αὐταὶ εἰς πλήρες πολιτειακὸν σύστημα, καὶ νὰ προστεθῇ—ἐνταῦθα εἶνε ἢ ἐπέκτασις περαιτέρω τοῦ γερμανικοῦ παραδείγματος—νὰ προστεθῇ καὶ ἢ στέρησις ἐργασίας ὡς πέμπτος κίνδυνος καθ' οὗ τὸ κράτος νὰ ἐνεργήσῃ ἀσφάλειαν. Κάποια ἀσφάλεια κατὰ τοῦ κακοῦ ὑπάρχει ἤδη ἐν Ἀγγλίᾳ χάρις εἰς τὸν θεσμὸν τῶν Συντεχνιῶν. Αἱ ἄγγλικαὶ Συντεχνίαι ἀριθμοῦσι δύο ἑκατομμύρια μέλη. Ἐκ τούτων οἱ 600,000 εἰσὶ μέλη Συντεχνιῶν ἔχουσῶν ἀρκετὰ χρήματα ὥστε νὰ ἀσφαλίζωσι κατὰ τῆς ἀεργίας. Ἡ τάσις δὲ τῶν Συντεχνιῶν εἶνε ὀριστικῶς πρὸς τοῦτο διότι ἀπὸ πολλοῦ παραιτήσασαι τοὺς βιομηχανικοὺς διαπληκτισμοὺς ἄπαξ διὰ παντός, μετέθεσαν τὴν δρᾶσιν των εἰς τὴν ἐνέργειαν ἀσφαλειῶν κατὰ τῆς ἀεργίας. Δι' κυναὶ βίβλοι δεικνύουσιν ὅτι μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1896 καὶ 1905 αἱ ἄγγλικαὶ Συντεχνίαι ἔδαπάνησαν 100 ἑκατομμύρια δραχμῶν πρὸς ὄφελος ἀέργων, ἢ ἐτησίᾳ δὲ ἀναλογία χωρεῖ αὐξουσα, διότι σήμερον δαπανῶσι πολὺ περισσότερον τῶν δέκα ἑκατομμυρίων κατ' ἔτος, καὶ τείνουν νὰ δαπανῶσιν ἐτι περισσότερον. Τὸ σύστημα ὅμως τοῦτο ἔχει δύο μειονεκτήματα· ἐν πρώτοις ἐνεργετὴ μικρὰν μόνον μερίδα τοῦ ὅλου κόσμου τῶν παραγωγικῶν τάξεων τῆς Ἀγγλίας, δεύτερον αἱ Συντεχνίαι δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀντέχωσιν ἐπ' ἀπειρον. Ἐνταῦθα ἰκριβῶς παρουσιάζεται ἢ ἀρμοδιότης τοῦ κράτους ὅπως ἀποβῆ ἀρωγὸς χωρὶς νὰ καταστήσῃ τοὺς ἐργάτας ἐξηρητημένους ἀπὸ αὐτό. Τὸ κράτος δύναται νὰ συντάξῃ τὰς Συντεχνίας εἰς ἓν σύστημα, καὶ νὰ ἐπεκτείνῃ εἰς τὰς ὅλας ἐργατικὰς τάξεις τὰ ἐνεργετήματα ἅτινα εἰς μικρὰν μόνον μερίδα παρέχουσιν αἱ Συντεχνίαι. Εἶνε πρόδηλον ὅτι εἰς τοιοῦτον σχέδιον πολιτειακῆς ἀσφαλείας κατὰ τοῦ κινδύνου τῆς ἀεργίας, θὰ δεῖσῃ νὰ συμπράξωσι καὶ οἱ ἐργοστασιαρχαί. Πᾶσα αὐξήσις τῆς τελεσφορύτητος τοῦ ἐργάτου εἶνε κέρδος τοῦ ἐργοδότη. Ἡ ἀεργία δύναται μεγάλως νὰ ἐλαττωθῆ, διὰ τῆς συνενοήσεως τῶν μεγάλων ἐργοδοτῶν, καὶ κατὰ συνέπειαν, πάντες οἱ ἐργοδοταί, καλοὶ ἢ κακοί, θὰ εἶνε πολύτιμοι παράγοντες ἐν τῷ εἰρημένῳ πολιτειακῷ σχεδίῳ. Ἡ ὀργάνωσις αὐτοῦ θὰ εἶνε τοιαύτη ὥστε νὰ ἀποβαίνῃ συμφέρον τοῦ ἐργοδότη νὰ διατηρῆ τοὺς ἐργάτας του. Διότι εἶνε σαφές ὅτι καθ' ὅσον ἢ ἀεργία θὰ ἐλαττοῦται κατὰ τόσον θὰ ἐλαττοῦται καὶ τὸ βῆρος τοῦ ἀσφαλιστικοῦ ταμείου. Ἡ ὀργάνωσις δὲ θὰ συνεπάγεται τοπικὰς ἐπιτροπὰς ἀναλόγως τῆς ποικιλίας τῶν ἐπιτηδευμάτων, διότι δὲν εἶνε δίκαιον ὁ ἐργάτης ἐνὸς ἐπιτηδεύματος νὰ εὐθύνεται διὰ τὴν ἀεργίαν ἐργάτου ἀνήκοντος εἰς ἄλλο ἐπιτήδευμα. Σύστημα ἀσφαλείας κατὰ τοῦ κινδύνου τῆς ἀεργίας ἐν Γερμανίᾳ δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ δύο δημοτικὰ πειράματα ἐγένοντο· ἐν ἐν Κολωνίᾳ καὶ ἐν ἐν Στρασβούργῳ. Τὸ ἐν Στρασβούργῳ ἤρξατο πέρυσιν, ὥστε δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀποφανθῆ τις ἀκόμη περὶ τῆς ἐπιτυ-

χίας ἢ ἀποτυχίας του. Ἀλλὰ τὸ ἐν Κολωνία πείραμα ἐνεκαινίσθη τῷ 1896, ὥστε ἔχομεν ἐνώπιόν μας πείραν δέκα ἐτῶν. Ἡ Κολωνία ἔχει πληθυσμὸν σχεδὸν 400 χιλιάδων κατοίκων. Ἐκθεσις περὶ τοῦ πειράματος δημοσιευθεῖσα τῷ 1905 δεικνύει ὅτι χίλιοι ἐργάται ἔλαβον "ἐπίδομα ἀεργίας" ἐνῶ χίλιοι πεντακόσιοι συνεισέφερον εἰς τὸ ἀσφαλιστικὸν ταμεῖον. Τὸ σύστημα τῆς Κολωνίας ὅπως καὶ τοῦ Στρασβούργου βασιζέται ἐπὶ ἐθελουσίων εἰσφορῶν, παραβαλλόμενοι δὲ πρὸς τὸ ἀγγλικὸν σύστημα τῶν Συντεχνιῶν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ἐπιτυχὴς λύσις τοῦ προβλήματος.

Ἐτερον πείραμα ἀλλὰ βασιζόμενον ἐπὶ ἀναγκαστικῶν εἰσφορῶν εἶνε τὸ ἐν Σαυτγκὼλ τῆς Ἑλβετίας, τὸ ὁποῖον ὁμῶς, λόγῳ τῆς κακῆς του διοργανώσεως, ἀπέτυχε τέλειον καὶ εἶνε ἀνύξιον μνείας, ἐκτὸς μόνον ἵνα μελετηθῶσι ποῖα σφάλματα δέον ν' ἀποφεύγονται προκειμένου νὰ ἐνεργηθῆ τοιοῦτον πείραμα. Τοιαῦτα σφάλματα εἶνε ἡ ἔλλειψις συστήματος, τὸ σμικρὸν τῆς κλίμακος, ἡ ἀστοχία τῶν ὀργανωτῶν, ἡ μὴ σύμπραξις τῶν ἐργοδοτῶν, ἡ ἀπροθυμία τῶν εἰσφορέων, καὶ ἡ ἔλλειψις προσηκούσης ἐποπτείας.

Ἐν Βελγίῳ εὐρίσκει τις ἐπιτυχὲς πείραμα, βασιζόμενον ἐπὶ ἐθελουσίων εἰσφορῶν—πείραμα τὸ ὁποῖον ἤδη δύναται νὰ θεωρηθῆ μεταστὰν εἰς τὴν περιωπὴν θεσμοῦ. Τὸ βελγικὸν τοῦτο σύστημα ὅπερ ἐξαπλοῦται ταχύτατα ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον, εἶνε τὸ θαυμάσιον σύστημα τῆς Γέντης. Θεμελιώδης ἀρχὴ του εἶνε ὅτι λειτουργεῖ διὰ τῶν Συντεχνιῶν. Διοικεῖται ὑπὸ ἐπιτροπῆς συναποτελουμένης ἀπὸ ἐργοδοτῶν καὶ ἐργάται, καὶ προεδρευομένης ἀπὸ τὸν Δήμαρχον. Ὁ Δήμος ἄσκει γενικὴν ἐποπτεῖαν καὶ συνεισφέρει εἰς τὸ ταμεῖον. Πρόσφατος ἐκθεσις δεικνύει ὅτι τὸ σύστημα τῆς Γέντης ἐξηπλώθη εἰς εἰκοσιπέντε δήμους τοῦ Βελγίου, ὅτι 5,000 μέλη ἐκαρπώθησαν τῶν ἐνεργημάτων του, ὅτι ὀλιγώτερον τῶν 50,000 φράγκων ἐδαπανήθη πρὸς τοῦτο—ποσὸν ἀποτελεσθὲν ὑπὸ ἐθελουσίων εἰσφορῶν τοῦ κοινου καὶ προστεθὲν εἰς τὰς 85,000 φράγκων τὰς ἀποτελευθείσας ἐκ συνεισφορῶν τῶν Συντεχνιῶν. Ἀλλ' οὐδεμία ἀσφαλιστικὴ μέθοδος κατὰ τῆς ἀεργίας δύναται νὰ εἶνε πλήρης ἀνευ καλοῦ τινος συστήματος Ἐργασιασθηρίων. Ἡ Γερμανία ἔχει ἄριστα τοιαῦτα. Κατὰ τὰς ἐκθέσεις τοῦ 1902, ἐνενήκοντα ἐννέα Ἐργασιασθηρία εὗρον ἐργασίαν εἰς 220,000 πρόσωπα. Αἱ γερμανικαὶ Συντεχνίαι συνεργάζονται μετὰ τῶν Δήμων ὡς πρὸς τοῦτο μὲ μέγαν ζῆλον. Ἐν Βερολίῳ ὑπάρχει μεγαλοπρεπὲς μέγαρον χρησιμεῖον ὡς Κεντρικὸν Ἐργασιασθηρίον. Ἐν αὐτῷ αἱ Συντεχνίαι εὐρίσκουσιν πᾶσαν διευκόλυνσιν ὅπως ἐπιτυγχάνωσιν ἐργασίαν εἰς τὰ μέλη των, καὶ οἱ ἄεργοι τυγχάνουσιν ἀτομικῶν περιποιήσεων. Ἐπι ἐπιτυχέστερα εἶνε τὰ 53 δημοτικὰ Ἐργασιασθηρία τῆς Βαυαρίας ἅτινα συνενοῦνται διὰ κεντρικοῦ

Ἐργασιασθηρίου ἐν Μονάχῳ ἔχοντος πλοκάμους ἐν πάσῃ βαυαρικῇ πόλει καὶ κώμῃ. Τὸ προτεινόμενον ἐν Ἀγγλίῳ ὡς ἀναγκαῖον εἶνε ἵνα πᾶς τοπικὸς ὀργανισμὸς ἔχῃ εἰδικὸν γραφεῖον εἰς ὃ νὰ προσέρχεται ὁ στερούμενος ἐργασίας ἐργίτης καὶ ἀναφέρῃ ἑαυτὸν ἡμέρα τῇ ἡμέρα. Προσέτι νὰ καταβληθῆ πᾶσα προσπάθεια ὅπως προλαμβάνεται οἰαδήποτε ἀπάτη, καὶ νὰ ἀναστέλλεται ἡ πληρωμὴ εἰς τοὺς ἀρνούμενους νὰ δεχθῶσιν ἐργασίαν. Ἐννοεῖται, χρονικὸν ὄριον συντηρήσεως εἶνε ἐπάναγκες καθὼς καὶ αὐστηρὰ ἐπαγρυπνησις ὅπως ἐκ τοῦ ἀσφαλιστικοῦ τούτου ταμεῖου μὴ δίδονται βοηθήματα δι' ἀσθένειαν, ἀνισχυρότητα ἢ γῆρας, ἀλλὰ μόνον διὰ ὑγιεῖς καλῆ τῇ πίστει ἐπιθυμοῦντας ἐργασίαν. Τοιοῦτον σύστημα δέον νὰ ὀργανωθῆ ὑπὸ τῶν δημοτικῶν συμβουλιῶν ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ κράτους, κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ γερμανικοῦ συστήματος ἀσφαλείων κατὰ τυχαίων παθημάτων, ἐν συνδυασμῷ μὲ ἴδρυσιν Ἐργασιασθηρίων κατὰ τὸ βαυαρικὸν πρότυπον. Αἱ εἰσφοραὶ δέον νὰ ἐπιβάλλωνται γενικῶς καὶ νὰ εἶνε μικραὶ, νὰ εἰσπράττωνται δὲ διὰ τῶν ἐργοδοτῶν κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ γραμματοσήμου. Μετὰ τινα ἔτη τὸ σύστημα θὰ εἶνε αὐτοσυντήρητον, ἀλλ' ἐν τῇ ἀρχῇ θὰ δεῖσῃ νὰ χορηγηθῆ ἱκανὸν χρηματικὸν ποσὸν ὑπὸ τοῦ Κράτους. Δὲν εἶνε εὐκόλον τὸ ἐγχείρημα, καὶ ἀπαιτεῖται ὅλη ἡ ἐπικουρία ἢν δύναται νὰ δόσῃ ἡ Κοινωνικὴ Ἐπιστήμη. Καὶ τότε ἀκόμη τὸ φάρμακον αὐτὸ κατὰ τῆς ἀεργίας δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ εἰμὴ ὡς προσωρινὴ μέθοδος ἀνθρωπισμοῦ, μέχρις οὗ λυθῆ τὸ μέγα ζήτημα τῆς βιομηχανικῆς ἀναδιοργανώσεως ἐπὶ τῶν βάσεων τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἐπείγει νὰ συμπράττωμεν ὅλοι, ὅχι ν' ἀντιπράττωμεν ἀλλήλοις, ὅπως καὶ ἡ προσωρινὴ μέθοδος τῆς ἀσφαλείας κατὰ τῆς ἀεργίας ἐπιτευχθῆ κατὰ τρόπον περιποιούντα τιμὴν εἰς τὸν ἀνθρωπισμὸν μας, καὶ ἡ ἐπίσπευσις τοῦ μεγάλου κοινωνικοῦ Ἰδεώδους κατορθωθῆ, ἐὰν πρῶγματι θέλωμεν νὰ οἰκοδομήσωμεν ἔθνικὸν μεγαλεῖον.

Ἡ κοινωνιολογία ἀπέδειξεν ὅτι τὸ ἔγκλημα προκύπτει ἐκ νοσηρῶν συνθηκῶν τῆς κοινωνίας. Ἡ κοινωνιολογία ἀποδίδει μᾶλλον σημασίαν εἰς τὰ προληπτικὰ μέτρα παρὰ εἰς τὰ κατασταλτικά. Τὸ ἔγκλημα δὲν δύναται νὰ ἐξητῶθῃ οὔτε κἂν νὰ ἐλιπτωθῆ δι' αἰουδίποτε συστήματος ποινῶν, χωρὶς συγχρόνως νὰ ἐκρίζωνται καὶ τὰ αἷτια ἐξ ὧν προκύπτει ἡ ἐγκληματικὴ τάσις. Ἀμα τις ὁμιλεῖ περὶ προληπτικῶν μέτρων εἶνε φυσικὸν ὅτι πρώτη σκέψις ἐπέρχεται ἡ περὶ ἀναμορφώσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος. Οἰοῦντο ὅμως ἐκπαιδευτικὸν σύστημα ἀνευ ἐνοσταλλάξεως ἠθικῶν ἀρχῶν εἰς τὰς καρδίας τῶν παιδῶν δὲν δύναται παρὰ νὰ εἶνε πρᾶξενον κοινωνικῆς ἐξαρθρώσεως. Ἡ Ἱστορία καὶ ἡ Γεωγραφία ἢ Ἀριθμητικὴ καὶ ἡ Γραμματικὴ δὲν ἀρκούσι. Πλὴν αὐτῶν ἀπαραίτητον μάθημα (διὰ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ συνταχθῶσι βιβλία διδακτικά κατάλληλα—τὸ πᾶν δὲ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς λέξεως κατάλληλα—) εἶνε ἡ καλῶς ἐννοημένη ἠθικὴ. Αὐτὸ μόνον τὸ μάθημα ἀρμοδίως καὶ πεφωτισμένως διδασκόμενον ἠδύνατο ἐντὸς μίας γεννεᾶς νὰ λύσῃ κατὰ μέγα μέρος τὸ πρόβλημα τῆς ἐγκληματικότητος.

Ο ΙΤΑΛΙΚΟΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ.

(Άρθρον τοῦ ἡμετέρου Ἰταλοῦ συνεργάτου)

Ἐνταῦς ἐκλογαῖς τοῦ παρελθόντος Μαρτίου ἐν Ἰταλίᾳ, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεχθέντων σοσιαλιστῶν βουλευτῶν ἠύξησε, κατὰ δὲ τὰς τελευταίας ἀναπληρωματικὰς ἐκλογὰς, ἡ νίκη τῶν σοσιαλιστῶν εἶνε πρωτοφανής. Σχολιάζουσαι τὴν νικην ταύτην αἱ ἐφημερίδες τῶν ἰταλῶν νοικοκυραίων, ἀνευρίσκουσιν ὡς αἷτια αὐτῆς τὴν κακὴν ὀργάνωσιν, τὴν ἔλλειψιν πειθαρχίας, τὴν ραθυμίαν τῶν κεφαλαιοκρατικῶν ὑποψηφίων ἢτοι τῶν μὴ σοσιαλιστῶν. Ἀποδίδουσιν ἐπίσης τὴν νικην εἰς ἐκλογικὸν συνάσπισμόν τῶν σοσιαλιστῶν μετὰ τῶν ῥιζοσπαστικῶν καὶ τῶν δημοκρατικῶν, καθὼς καὶ εἰς τὴν πρόσφατον πάλιν τῆς ἀκρας ἀριστερᾶς κατὰ τῶν ναυτικῶν συμβάσεων τῆς κυβερνήσεως Γιολίτι, εἰς τὴν πειθαρχικὴν ὀργάνωσιν τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος καὶ τέλος εἰς τὴν φανεράν καὶ στενὴν συμμαχίαν τῶν κληρικῶν μετὰ τῶν φιλελευθέρων. Ἐξ ὅλων τῶν εἰρημένων αἰτίων τῆς ἐν λόγῳ περιφανοῦς νικῆς, δύο πρωτίστως συνετέλεσαν εἰς αὐτήν—ἡ πειθαρχικὴ ὀργάνωσις τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος καὶ ἡ κληρικοφιλελευθέρα συμμαχία.

Ὁ ἰταλικὸς σοσιαλισμὸς, οὗ πρῶτοι σκαπανεῖς ὑπήρξαν ὁ Τομάσος Καμπανέλλας, ὁ Βικέντιος Ρούσος, ὁ Φίλιππος Βουναρρότης, ὁ Ἰωσήφ Μοντισιλλης, ὁ Ἰωσήφ Φερράρης, καὶ ὁ Κάρολος Πιζακάνης, ἤρξατο νὰ βλαστῆνῃ κατὰ τὸ 1864, ὑπὸ τὴν προσωπικὴν ἐπιρροὴν τοῦ Βακουίνι, καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Διεθνούς Ἑταιρείας. Τῷ 1867-68 κατηρτίσθησαν τὰ πρῶτα κέντρα αὐτῆς ἐν Μιλάνῳ, Γενούῃ, Βατζάνῳ, Βονονία, Νεαπόλει, Καστελλάμαρε καὶ Σιάκκα. Τρία ἔτη βραδύτερον, τῷ 1871, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰταλῶν μελῶν τῆς Διεθνούς Ἑταιρείας, ἔφθασεν εἰς δέκα χιλιάδας, ὑπεγείρας τοὺς πρῶτους φόβους τῶν νοικοκυραίων. Πράγματι, κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, ἡ ἰταλικὴ Κυβέρνησις, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Διεθνὴς Ἑταιρεία ἐν μέσῳ τῶν ἐργατικῶν τάξεων, μετὰ τὰς τάσεις τῆς καὶ μετὰ τὰς πράξεις τῆς ἀπετέλει διαρκὴ προσβολὴν κατὰ τῶν νόμων καὶ τῶν θεμελιωδῶν θεσμῶν τοῦ ἔθνους, καὶ σοβαρὸν ἅμα κίνδυνον τῆς δημοσίας τάξεως, ἣν ἡ Κυβέρνησις ὠφείλει, ἐν πάσῃ περιπτώσει, νὰ διατηρήσῃ ἀπαραβιάστον διέλυσε τὸ κυριώτερον κέντρον τῆς Νεαπόλεως. Μολαταῦτα ἡ Διεθνὴς Ἑταιρεία ἐξηκολούθησε κερδαίνουσα ἔδαφος, τῷ δὲ 1872 συνεκρότησε δύο Συνέδρια, εἰς τὸ δεύτερον τῶν ὁποίων, τὸ ἐν Ρίμνι, ἔλαβε ὀριστικὴν σύστασιν. Τῷ 1874 ἐξέδωκε διάγγελμα δι' οὗ παρεκίνησε τὰς ἐργατικὰς τάξεις νὰ ἐξεγερθῶσι. Διὰ μέσου Συνεδρίων, στάσεων, ἐξεγέρσεων, διαλύσεων, συλλήψεων καὶ ποινικῶν καταδιώξεων, ἡ ἰταλικὴ Διεθνὴς Ἑταιρεία διετήρησε τὸν ἀναρχιστικὸν χαρακτῆρα τῆς μέχρι τοῦ 1878, ὅτε, τῇ παραινεσεί καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ Κόστα, μετεμορφώθη εἰς σοσιαλιστικὴν Ἑταιρείαν. Τῷ 1892, ἐν τῷ Συνεδρίῳ

τῆς Γενούης ἐπῆλθεν ὁ ὀριστικὸς διαχωρισμὸς τῶν σοσιαλιστῶν ἀπὸ τοὺς ἀναρχικοῦς. Ἐκτοτε τὸ ἰταλικὸν σοσιαλιστικὸν κόμμα ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπαγιώθη, ἐπειθαρχήθη καὶ ἐμετριάσθη. Ὁ Κόστα, ὅστις τῷ 1874, ἀνεκήρυττεν ἑαυτὸν ἀναρχικόν, σήμερον εἶνε ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς. Τὸ κόμμα ὅπερ τῷ 1893, διεκήρυττεν ἑαυτὸ ἀδιάλλακτον πρὸς οἰουδήποτε ἄλλο κόμμα, ἤδη, ἀπὸ τινος εὐρήται ἐν συμμαχίᾳ μετὰ τῶν δημοκρατικῶν καὶ τῶν ῥιζοσπαστικῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀπεκδυόμενον, ἀπὸ Συνεδρίου εἰς Συνέδριον, τὸν ἐπαναστατικὸν χαρακτῆρα του, σήμερον εἶνε κόμμα μεταρρυθμιστικόν. Οἷα ἐξέλιξις ἐντὸς πεντηκονταετίας. Χάρις εἰς τὸν μέτριάσμον του τοῦτον ἡ μᾶλλον, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν εὐστοχον ἐκφρασιν τοῦ Βριάν—χάρις εἰς τὴν προοδευτικὴν του προσάρμοσιν μετὰ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ λειτουργίαν ἣτις εἶνε ἡ εἰρηνικὴ ἀναμόρφωσις, τὸ σοσιαλιστικὸν κόμμα κατακτᾷ τὰς συμπαθείας, καὶ ἐντεῦθεν, τὰς ψήφους τοῦ ἰταλικοῦ λαοῦ διψῶντος διὰ ῥιζικὰς κοινωνικὰς μεταρρυθμίσεις. Ἐπάρχει καὶ μία ἄλλη λειτουργία ἀνήκουσα ἰδιαζόντως εἰς τὸ σοσιαλιστικὸν κόμμα, καὶ αὕτη εἶνε τὸ καταργῆσαι τὴν παπικὴν ἐξουσίαν. Ἐν Ἰταλίᾳ εἶπερ πον καὶ ἀλλαγὴ γίνεται ἐκκλησιαστικῇ ζύμωσις· τοῦτο τὰ ἀποδείκνυουν ὁ ἐπικρατῶν ἀντικληρικαλισμὸς καὶ ὁ μοντερνισμὸς, ἀμφότεροι μαχόμενοι κατὰ τῆς παπικῆς ἐξουσίας. Τὸ ἀποδεικνύει προσέτι καὶ ἡ προϊούσα ἀπόσπασις τῶν ομάδων τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀπόσπασις ἡρεμοῦσα, τανῦν, ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας.

Πᾶσα ὑπόπειρα πρὸς παρακώλυσιν ἢ ἐπιβράδυνσιν τῆς φορᾶς ταύτης τῶν πραγμάτων—μελλούσης νὰ φέρῃ εἰς τέρμα τὴν παπικὴν ἐξουσίαν, δὲν δύναται παρὰ νὰ προκαλέσῃ ἀντίδρασιν. Κατὰ συνέπειαν οὐδεμία κυβέρνησις δύναται νὰ ἔχῃ δημοτικότητα ἐνόσω συμμαχεῖ μετὰ τῶν κληρικῶν. Αἱ ψήφοι τοῦ λαοῦ ἀναποδράστως δίδονται εἰς τοὺς σοσιαλιστάς, διότι οὗτοι ἀπὸ πολλοῦ εἰσὶν οἱ ἀσπονδότεροι ἐχθροὶ τοῦ Βατικανοῦ. Πρὸ ἐτῶν ἐξέφρασα τὴν γνώμην ὅτι ὁ ἰταλικὸς σοσιαλισμὸς δὲν ἐμελλε νὰ ἀποδειχθῇ ἐχθρὸς τῆς Μοναρχίας, ἀλλὰ τοῦ παπισμοῦ. Πράγματι ἐκτοτε μετ' ἐδικαίωσαν τὰ γεγονότα διότι ὁ ἰταλικὸς σοσιαλισμὸς προσέλαβεν ἀπὸ πολλοῦ στάσιν εὐλαβείας πρὸς τὸ Κυριβάλιον, μάχης δὲ πρὸς τὸ Βατικανόν. Ὅσω μᾶλλον ἡ στάσις αὕτη παγιούται τόσω μᾶλλον οἱ σοσιαλισταὶ θὰ κερδαίνωσι τὴν εὐνοίαν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ, καὶ τόσω μᾶλλον θὰ προσεγγίζωσιν εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς ἐξουσίας δι' ἣν ἔχουσι καταλληλότατα προσόντα καὶ δι' ἣν οἱ ἡγέται των εἰσὶν ἀρκετὰ παρεσκευασμένοι.

Διακόσια ἑκατομμύρια δραχμῶν προϋπολογίζει ὡς ἐτησίαν πρόσδοσιν ἡ Ἀγγλία ἐκ τῆς φορολογίας τῶν πλουσίων.